

INNBYGGERUNDERSØKELSEN 2021 - NITTEDAL

Grunnlagsmateriale til arbeidet med kommuneplan 2022-2034

INNHOOLD:

INNLEDNING	3
Nærmere om Innbyggerundersøkelsen 2021.	3
Presentasjon av resultatene.....	3
Del I. TALLBESVARELSER – KVANTITATIV DEL	4
DEMOGRAFISKE DATA.....	6
OM FNs BÆREKRAFTSMÅL.....	7
TRYGGHET - OMDØMME.....	10
INNBYGGERNES MØTE MED KOMMUNEN	11
KLIMA, ENERGI OG MILJØ I KOMMUNEN.....	15
KOMMUNEN SOM BOSTED	17
UTBYGGING OG UTVIKLING	21
NÆRING OG ARBEID.....	23
TRANSPORT OG TILGJENGELIGHET I KOMMUNEN.....	25
DEL II. TEKSTBESVARELSER – KVALITATIV DEL	28
Spørsmål 6, Beskriv Nittedal med 3 ord.....	29
Spørsmål 7, Hva mener du er Nittedals største utfordringer de nærmeste 10-15 årene?.....	30
Spørsmål 8, Hvordan vil du at kommunen skal se ut i 2035	31
Spørsmål 9, Hva mener du et kommunesentrum bør inneholde?	32
Spørsmål 10, Hvilken type næring skal kommunen legge til rette for?	33
Spørsmål 11. Hvor mener du at nye boliger bør bygges?	34
Spørsmål 12. Hvilke typer boliger mener du Nittedal trenger.....	35
Spørsmål 13. Hva tenker du om fortetting i eneboligområder? (Fortetting kan være både å rive eksisterende bebyggelse og bygge helt nytt, og det kan være å bygge på ledige arealer)	36
Spørsmål 14. Er det arealer/områder du mener ikke bør bygges ut?	37
Spørsmål 17. hva er bra med Nittedal?.....	38
Spørsmål 18. Hva ville du endre hvis du fikk bestemme?.....	39
Spørsmål 32. Hva mener du er det viktigste tiltaket kommunen kan gjøre for å redusere klimautslipp?	40

INNLEDNING

I forbindelse med arbeidet med ny kommuneplan 2022-2034 for Nittedal kommune er det lagt vekt på innbyggerinvolvering og det er iverksatt flere medvirkningstiltak. Innbyggermedvirkning og ivaretagelse av innbyggerperspektivet er sentrale elementer i arbeidsprosessene med å utarbeide en ny kommuneplan for Nittedal kommune. Det er gjennomført en rekke tiltak for å involvere barn og unge og andre grupper i kommuneplanarbeidet, ikke minst gjennom utarbeidelse av egne undervisningspakker med spørreskjemaer til bruk i grunnskolen.

Innbyggerundersøkelsen 2021 er en del av innbyggermedvirkningen, og den har hele befolkningen som målgruppe.

Innbyggerundersøkelsen inngår som viktig premiss (sammen med andre undersøkelser og analyser) i arbeidet med å utvikle ny kommuneplan (2022-2034) for Nittedal kommune. Deler av resultatene fra innbyggerundersøkelsen var bl a ett av flere viktige innspill til Plan og dialogkonferansen 19 april 2021. Deltakerne på Plan og dialogkonferansen er Nittedal kommunestyre, representasjon fra politiske utvalg, samt deltakelse fra kommuneadministrasjonen.

Regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål (www.fn.no) skal ligge til grunn for kommunal planlegging. Fokuset i Innbyggerundersøkelsen 2021 har dels vært vurderinger av hvilke av FNs bærekraftsmål som vil være spesielt viktige for Nittedal, og dels hvilke hovedutfordringer Nittedal står overfor. En stor del av innbyggerundersøkelsen retter seg også mer mot konkrete spørsmål om hvordan innbyggerne oppfatter ulike forhold i Nittedalssamfunnet, og hvordan de ønsker at det skal være.

Nærmere om Innbyggerundersøkelsen 2021.

Innbyggerundersøkelsen var digital, og ble avholdt i perioden 19.mars - 5.april 2021.

Alle innbyggerne over 18 år i Nittedal med mobiltelefon ble invitert via en SMS-melding med datalink til Innbyggerundersøkelsen. I tillegg ble sosiale medier og Nittedal kommunes hjemmeside benyttet både for å informere og invitere innbyggerne med på undersøkelsen. Undersøkelsen ble distribuert til alle elevene ved videregående skole gjennom skolens kommunikasjonssystem.

1648 mennesker besvarte innbyggerundersøkelsen. Dette er noe vi anser som svært høy deltakelse, og det sier noe om innbyggernes engasjement for sin kommune og sitt nærmiljø. Resultatene viser at det særlig er den voksne delen av befolkningen som har besvart.

I tillegg til registerdata (kjønn, alder, bosted) ble innbyggerne bedt om å svare på i alt 53 spørsmål. Dette er med andre ord en svært omfattende undersøkelse.

Presentasjon av resultatene

Hovedfokus i denne rapporten er å presentere resultatene fra Innbyggerundersøkelsen 2021.

Spørsmålene i undersøkelsen kan deles i to hovedkategorier – kvantitative (tallbesvarelser) og kvalitative (tekstbesvarelser) kategorier. Rapporten følger denne inndelingen. I Del I. Tallbesvarelser, er svarene gjengitt i form av diagrammer uten nærmere kommentarer eller analyser.

I Del II. Tekstbesvarelser, er det for hvert enkelt av de 13 tekstspørsmålene gjort en gjennomgang av alle innkomne svar. Svarene er analysert, vurdert og sammenfattet i kortfattet form. For enkelte av spørsmålene er metodikken med ordskyer anvendt. Del II. Analysen av tekstbesvarelser er utført av eksterne konsulenter (Tinkr AS), og svarene og fremstillingen gjengis i sin helhet slik konsulentene har vurdert og bearbeidet materialet.

For at politikere og andre skal kunne se konkret hva innbyggerne har svart til de enkelte spørsmål, er alle av innbyggernes tilgjengelig i ubehandlet versjon i et vedlegg Link til vedlegget finner du

Nummereringene av spørsmålene i begge delene reflekterer spørsmålsnummeret i selve innbyggerundersøkelsen.

Del I. TALLBESVARELSER – KVANTITATIV DEL

For de kvantitative spørsmålene i Innbyggerundersøkelsen gis det en karakter fra 1 til 6 (hvor 1 er dårligst og 6 er best) til de forskjellige påstandene. Karakteren 0 gjenspeiler «vet ikke/ikke relevant» for den enkelte påstand.

Enkelte av spørsmålene er også formulert slik at man blir bedt om å foreta et begrenset utvalg blant flere alternativer.

I denne delen fremstilles svar i diagrammer på følgende spørsmål - påstander:

FNs bærekraftsmål

1. Hvilke av FNs bærekraftsmål mener du er viktigst for Nittedal kommune? Velg inntil 5 mål.
2. Hvilke av FNs bærekraftsmål mener du er minst relevant for Nittedal kommune? Velg inntil 5 mål.
3. Hvilke av bærekraftsmålene er viktigst for deg selv? Velg inntil 5 mål.
4. Er det noen av bærekraftsmålene Nittedal kommune er gode på? Velg inntil 5 mål.
5. Er det noen av bærekraftsmålene Nittedal kommune er mindre gode på? Velg inntil 5 mål.

Trygghet - omdømme

15. Det er trygt å bo og ferdes i Nittedal
16. Nittedal kommune har et godt omdømme

Innbyggernes møte med kommunen

19. Folkevalgte i kommunen lytter til innbyggernes synspunkter
20. Folkevalgte i kommunen løser lokale utfordringer på en god måte
21. Jeg har mulighet til å påvirke kommunale beslutninger
22. Kommunen følger opp det som er blitt lovet
23. Serviceinnstillingen hos de ansatte i kommunen er god
24. Jeg får raskt hjelp/svar på mine spørsmål
25. Informasjonen fra kommunen er god
26. Jeg ønsker å engasjere meg mer og være en aktiv medborger

Klima, energi og miljø i kommunen

27. Kvaliteten på drikkevannet er god
28. Det er god mulighet for sortering av avfall for gjenvinning
29. Luftkvaliteten er god der jeg bor
30. Det er lite støy der jeg bor
31. Kommunens innsats for å møte klimautfordringene er god

Kommunen som bosted

33. Området jeg bor i er bra
34. Naboskap og sosialt fellesskap er godt
35. Det er bra med møteplasser der jeg kan treffe andre
36. Oppvekstmiljøet for barn og unge er godt
37. Nittedal er et godt sted å bo for eldre
38. Kommunen gir god hjelp til personer i vanskelige livssituasjoner
39. Jeg anbefaler venner og bekjente å flytte til Nittedal
40. Det er godt å bo i Nittedal

Utbygging og utvikling

40. Boligvariasjonen i Nittedal er god
41. Det er god bevaring av dyrka mark i kommunen
42. Det er god bevaring av skog og friluftsområder i kommunen
43. Det er god bevaring av kulturminner i kommunen
44. Det er tilstrekkelige leke- og aktivitetsområder i kommunen

Næring og arbeid

45. Jeg har gode muligheter til å få arbeid i Nittedal kommune
46. Det er et attraktivt arbeidsmarked i Nittedal kommune
47. Det er lett å etablere egen virksomhet i Nittedal kommune
48. Det er god næringsutvikling i kommunen

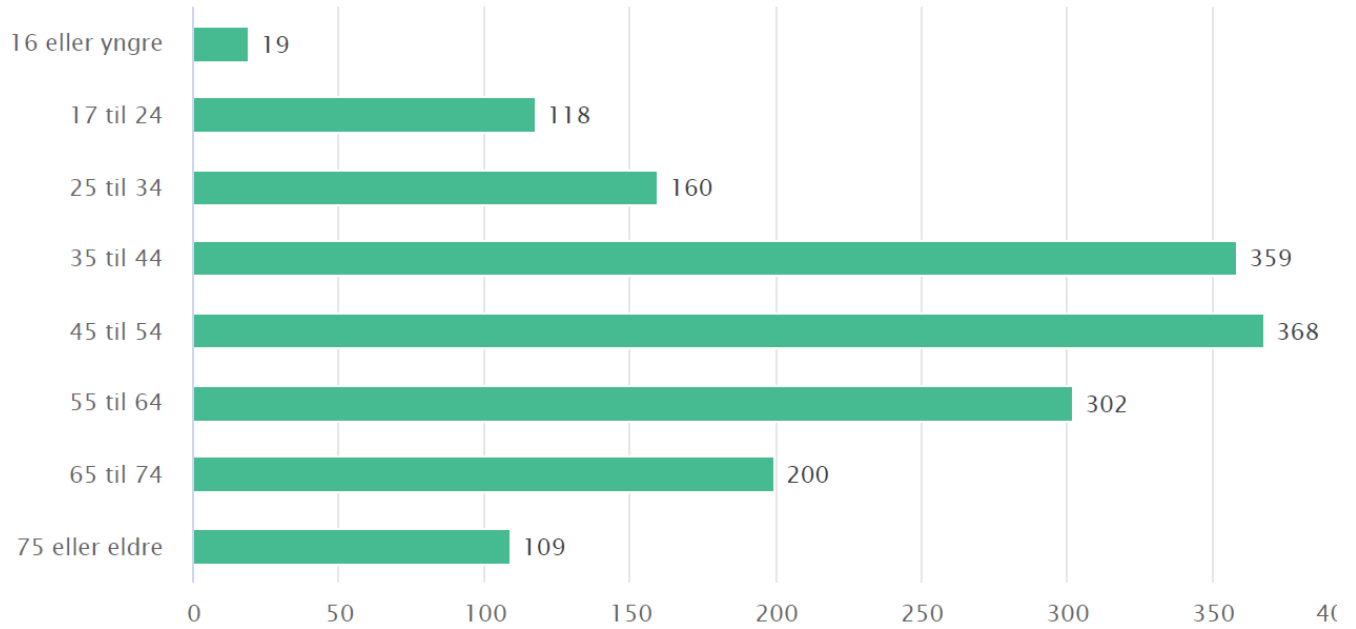
Transport og tilgjengelighet i kommunen

49. Det er godt tilrettelagt for fotgjengere
50. Det er godt tilrettelagt for syklist
51. Det er et godt kollektivtilbud innenfor kommunen
52. Det er et godt kollektivtilbud inn og ut av kommunen

DEMOGRAFISKE DATA

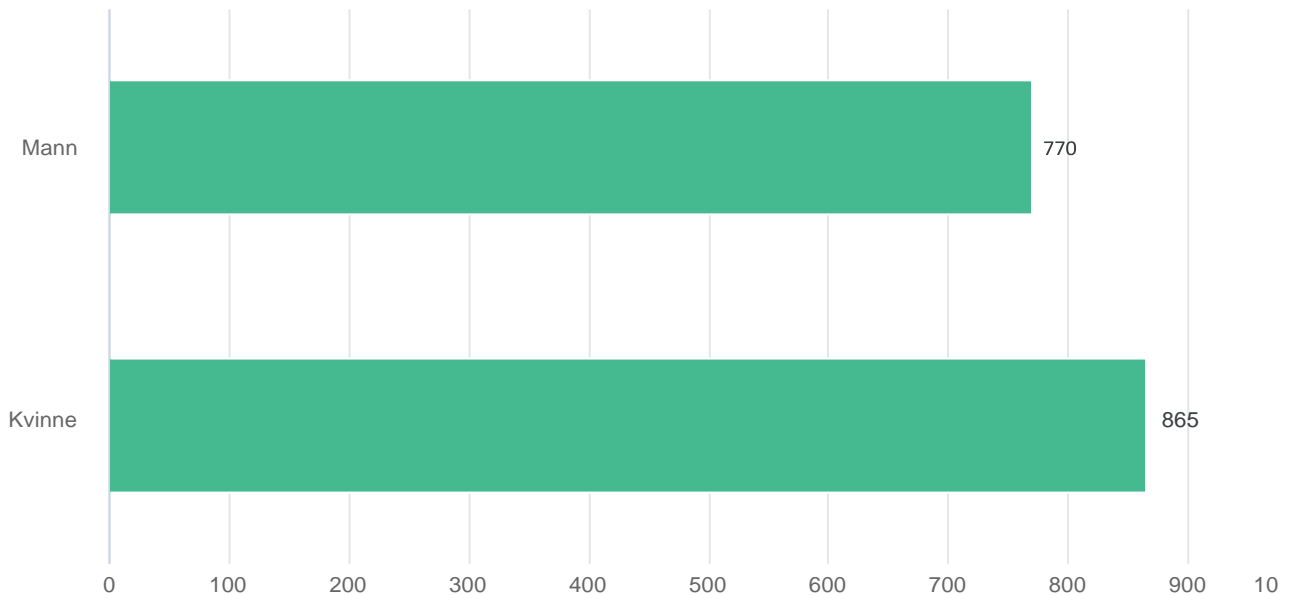
Alder:

Hvor gammel er du?

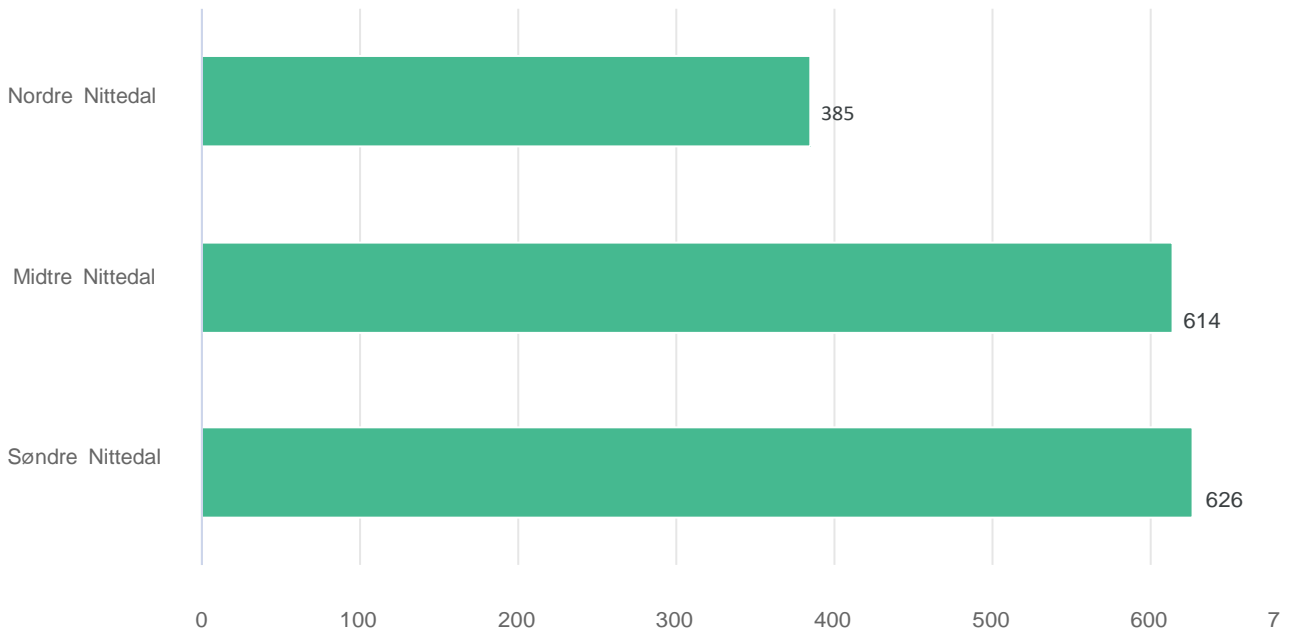
Kjønn

Kjønn:

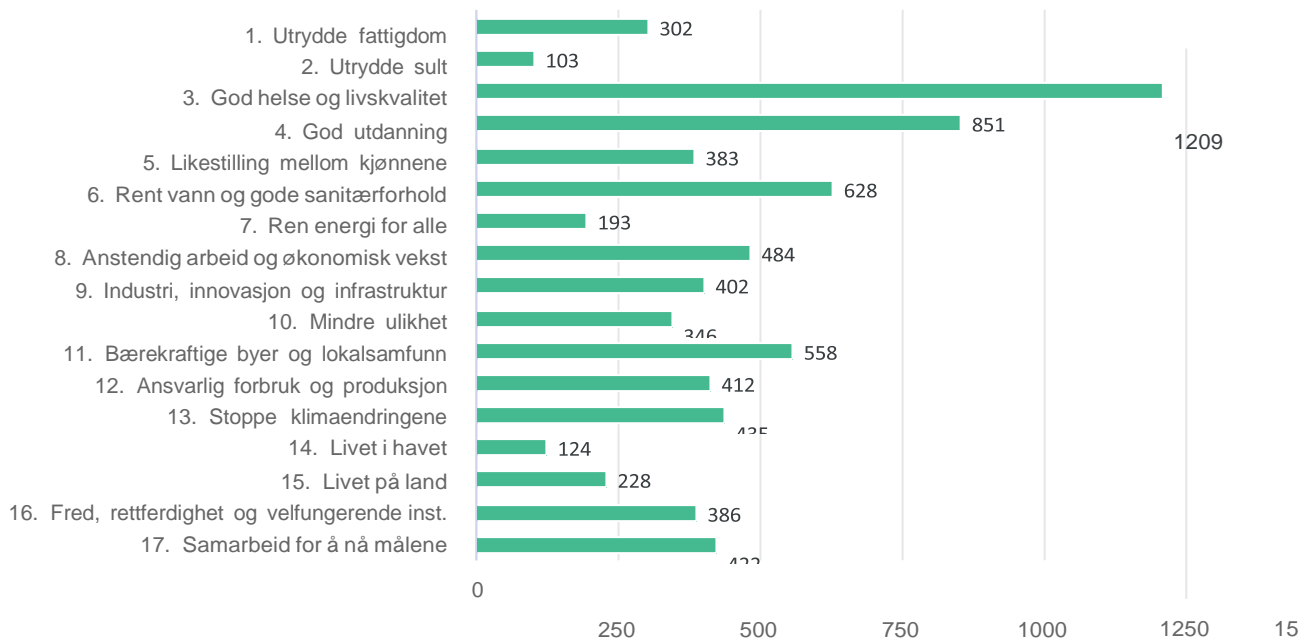
Bosted:

Hvor i Nittedal bor du?

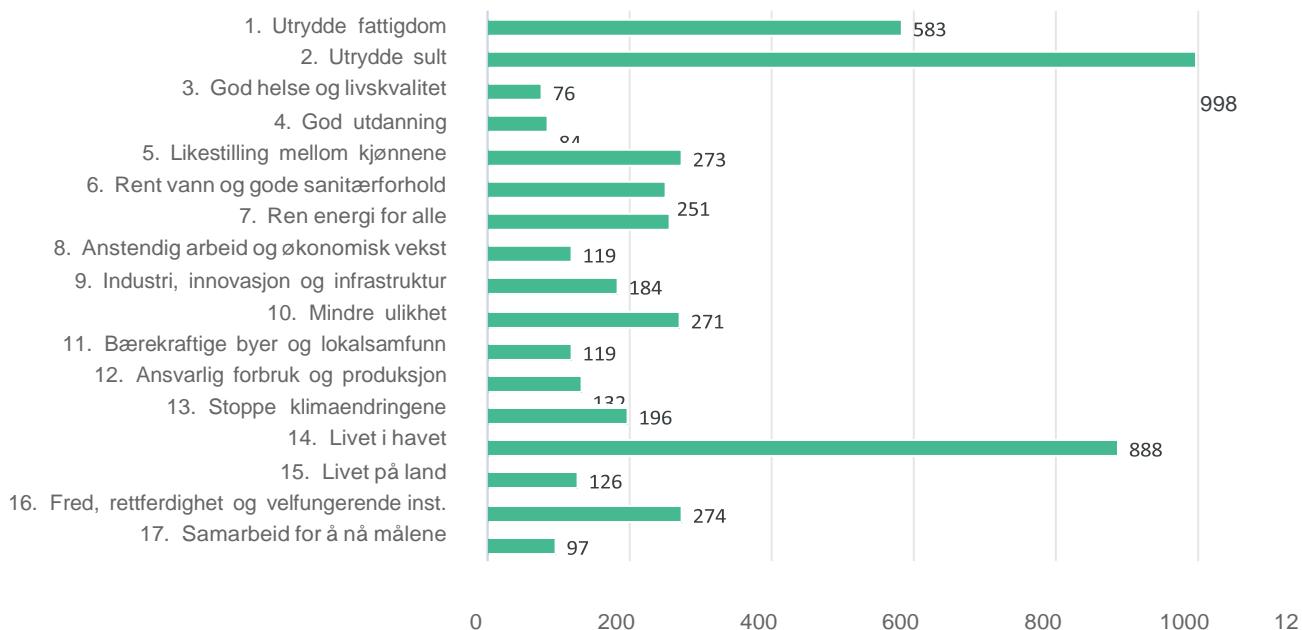

OM FNs BÆREKRAFTSMÅL

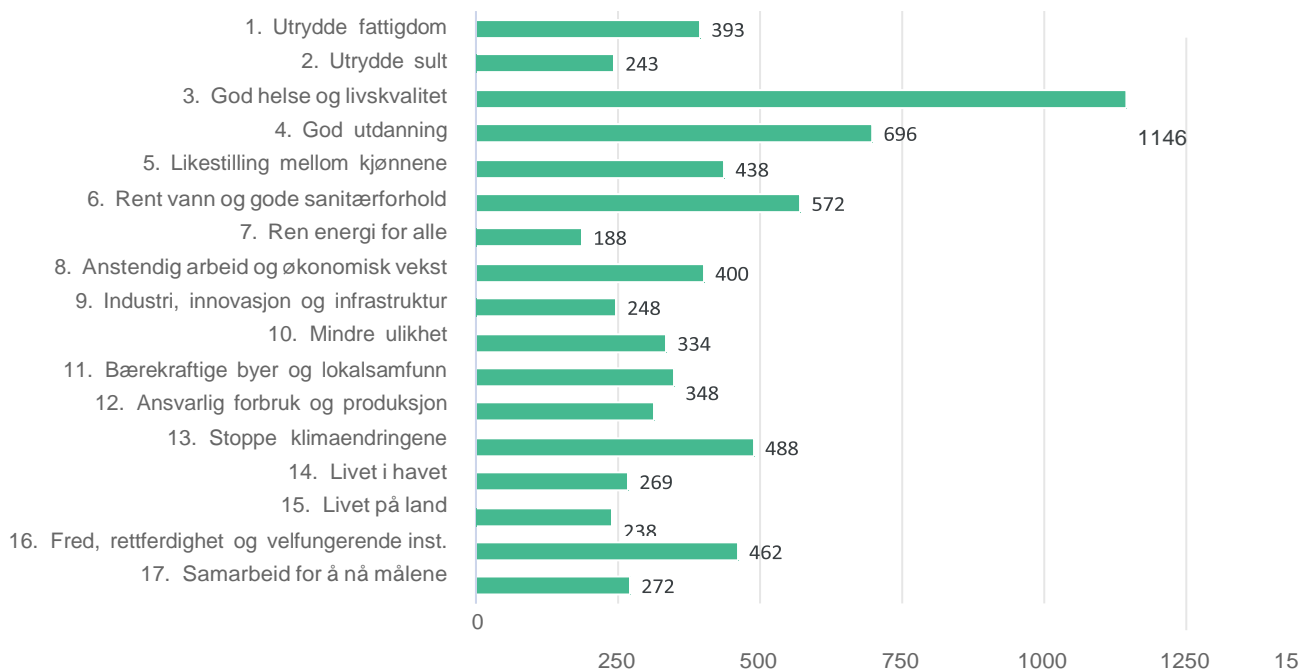
1. Hvilke av FNs bærekraftsmål mener du er viktigst for Nittedal kommune? Velg inntil 5 mål.

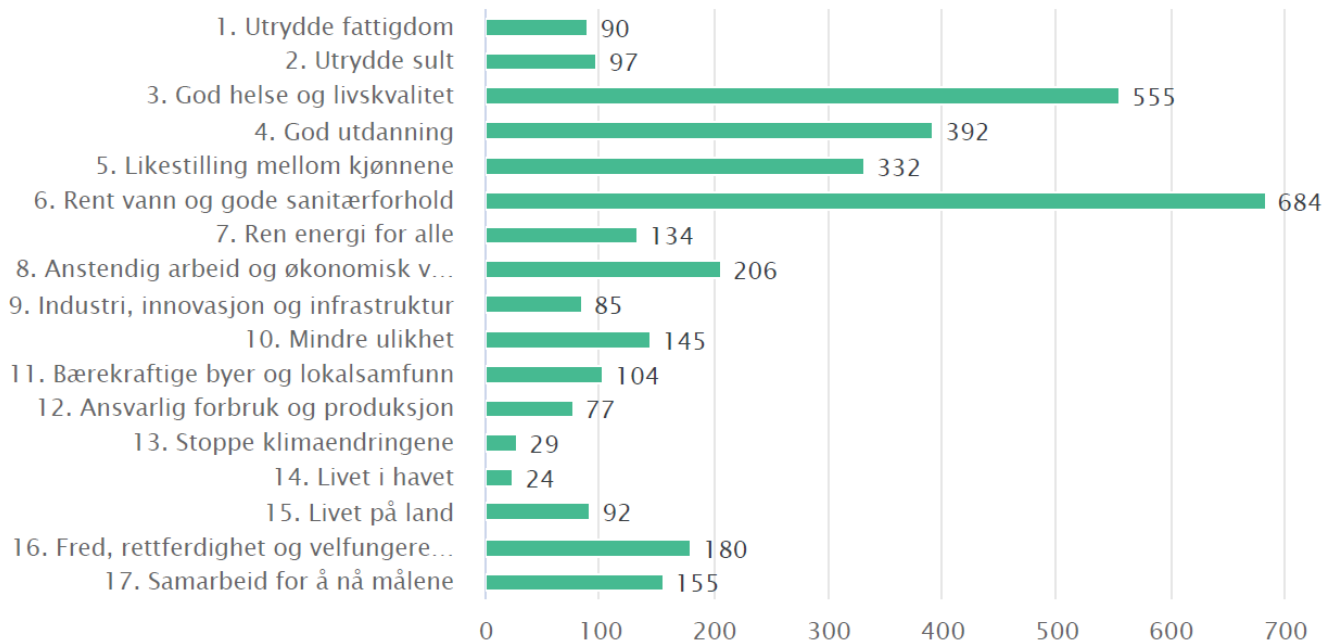
2. Hvilke av FNs bærekraftsmål mener du er minst relevant for Nittedal kommune? Velg inntil 5 mål.

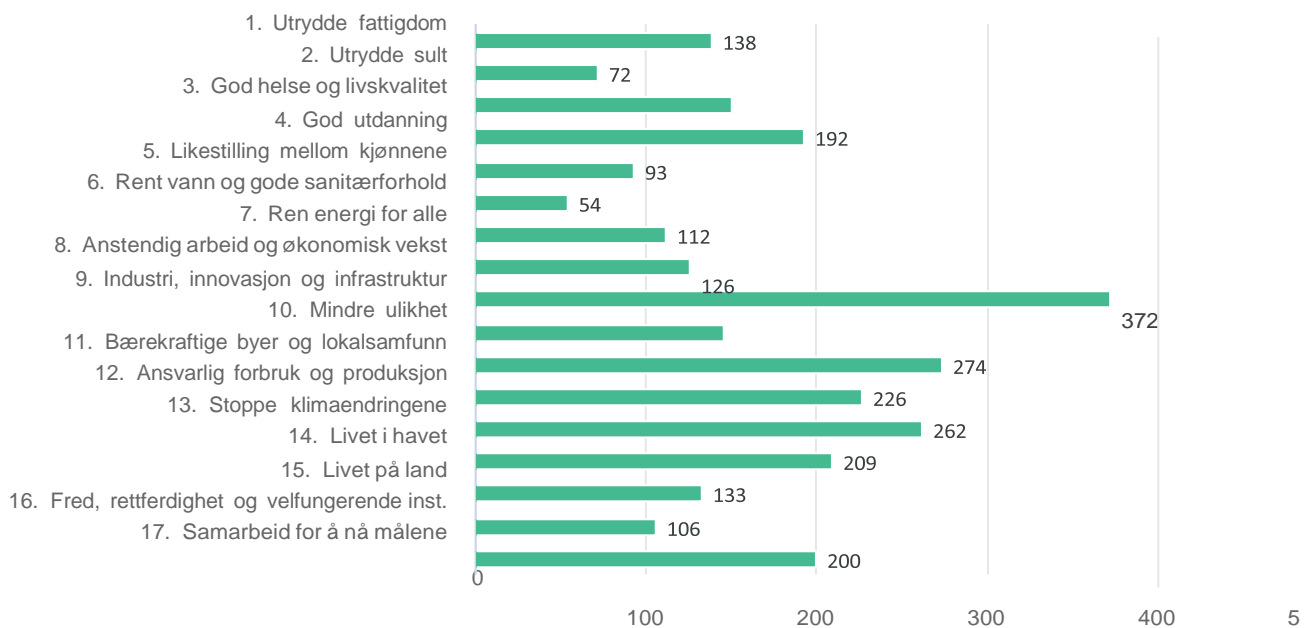
3. Hvilke av FNs bærekraftsmål er viktigst for deg selv? Velg inntil 5 mål.

4. Er det noen av FNs bærekraftsmål Nittedal kommune er gode på? Velg inntil 5 mål.

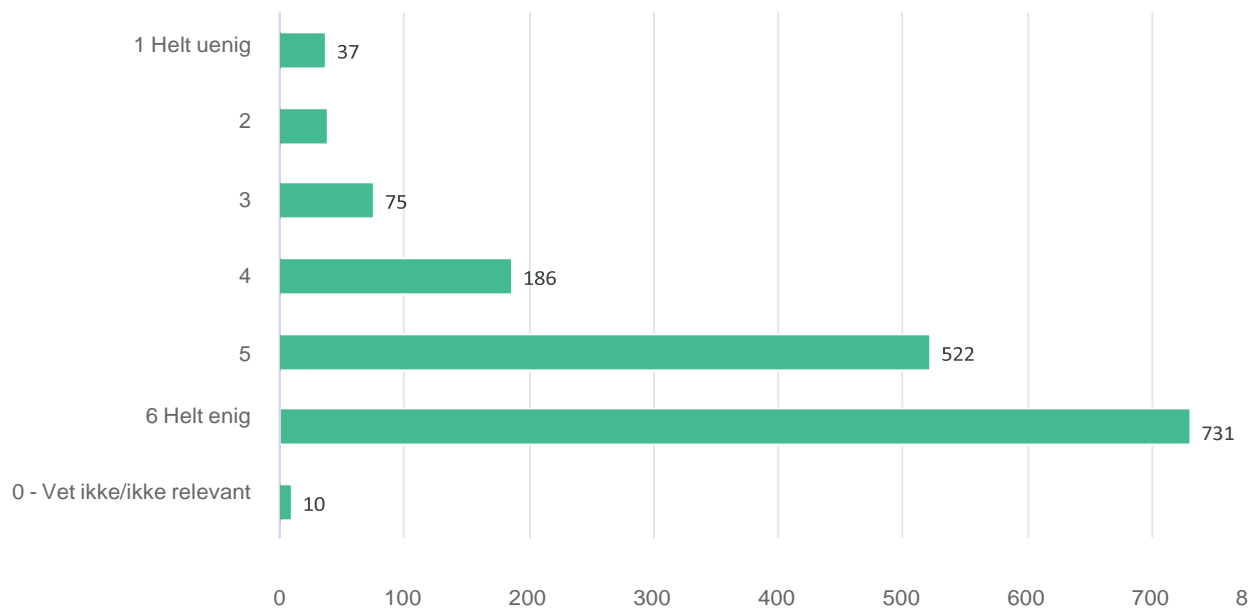

5. Er det noen av FNs bærekraftsmål Nittedal kommune er mindre gode på? Velg inntil 5 mål.

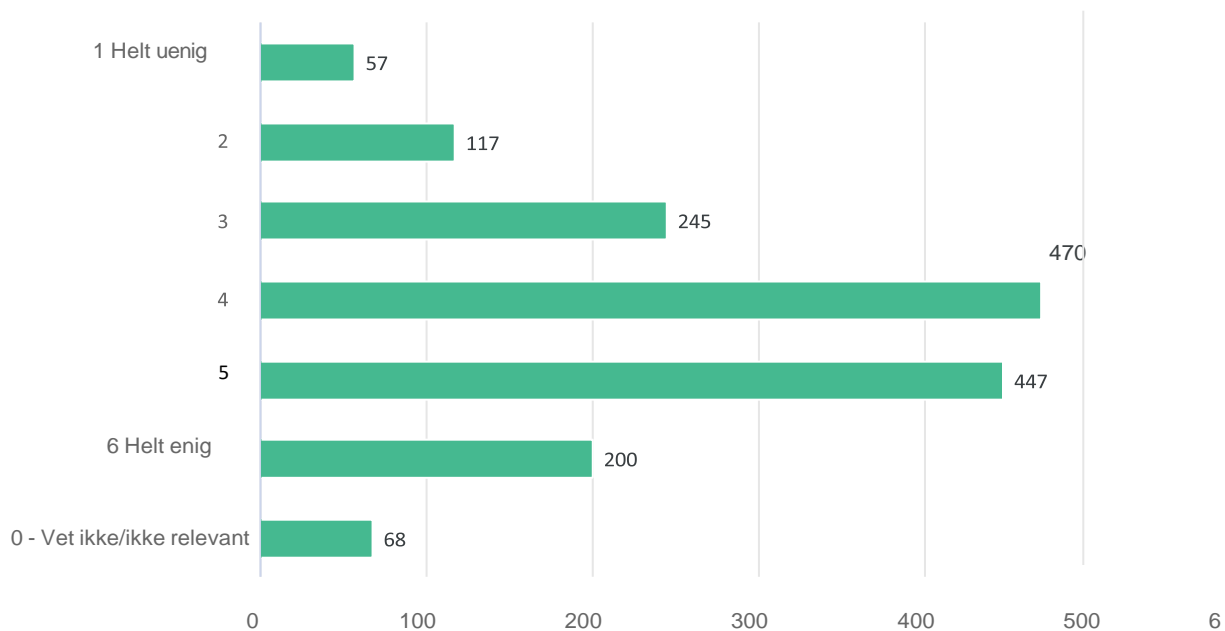
TRYGGHET - OMDØMME

15. Det er trygt å bo og ferdes i Nittedal

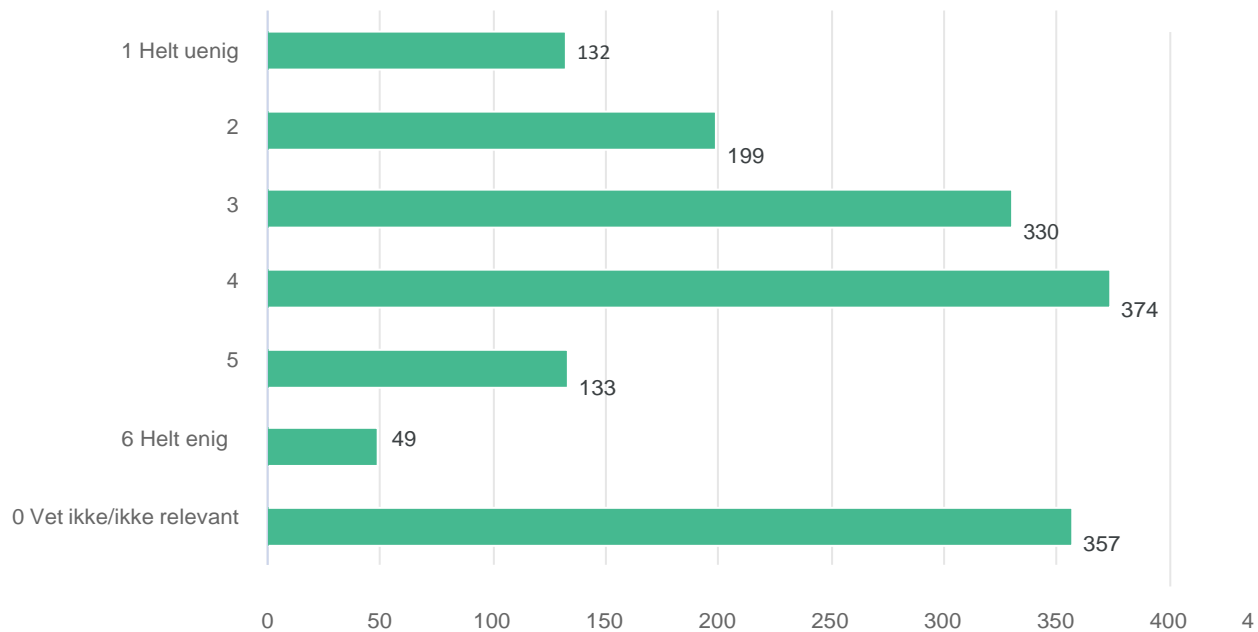

TRYGGHET - OMDØMME

16. Nittedal kommune har et godt omdømme

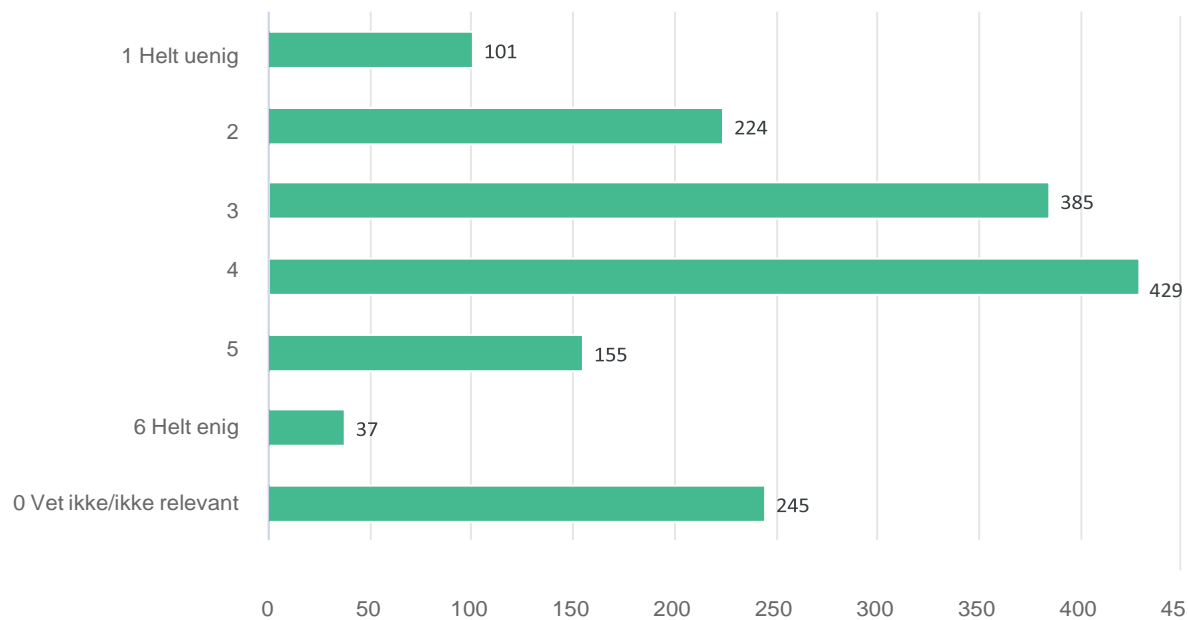

19. Folkevalgte i kommunen lytter til innbyggernes synspunkter

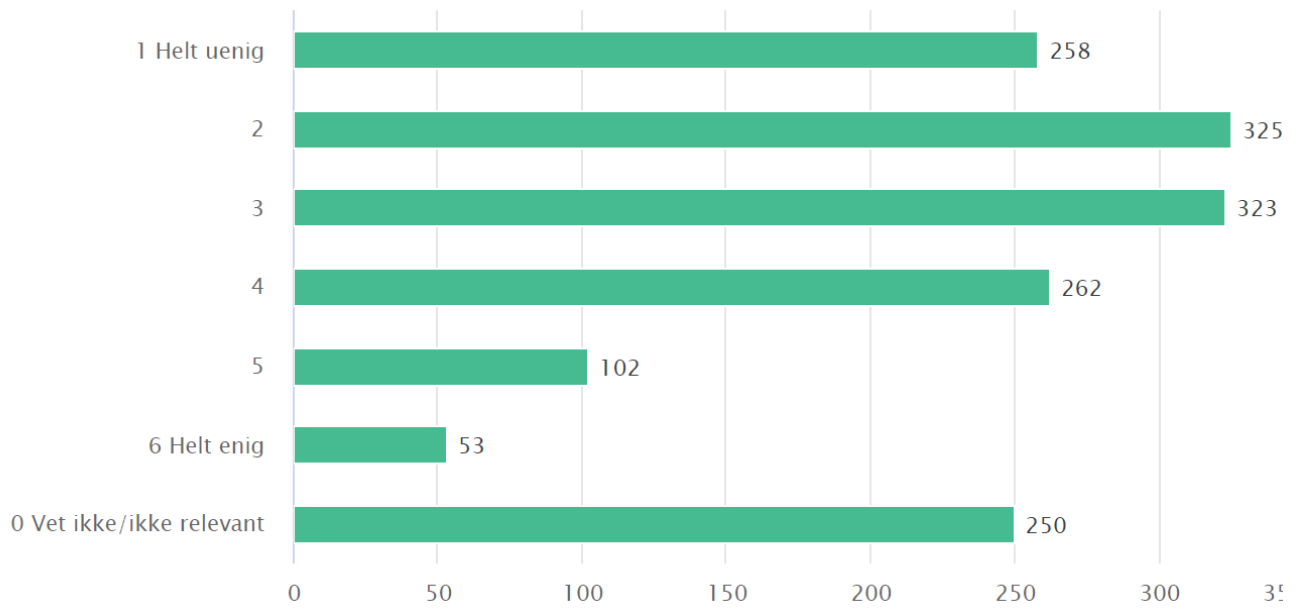

INNBYGGERNES MØTE MED KOMMUNEN

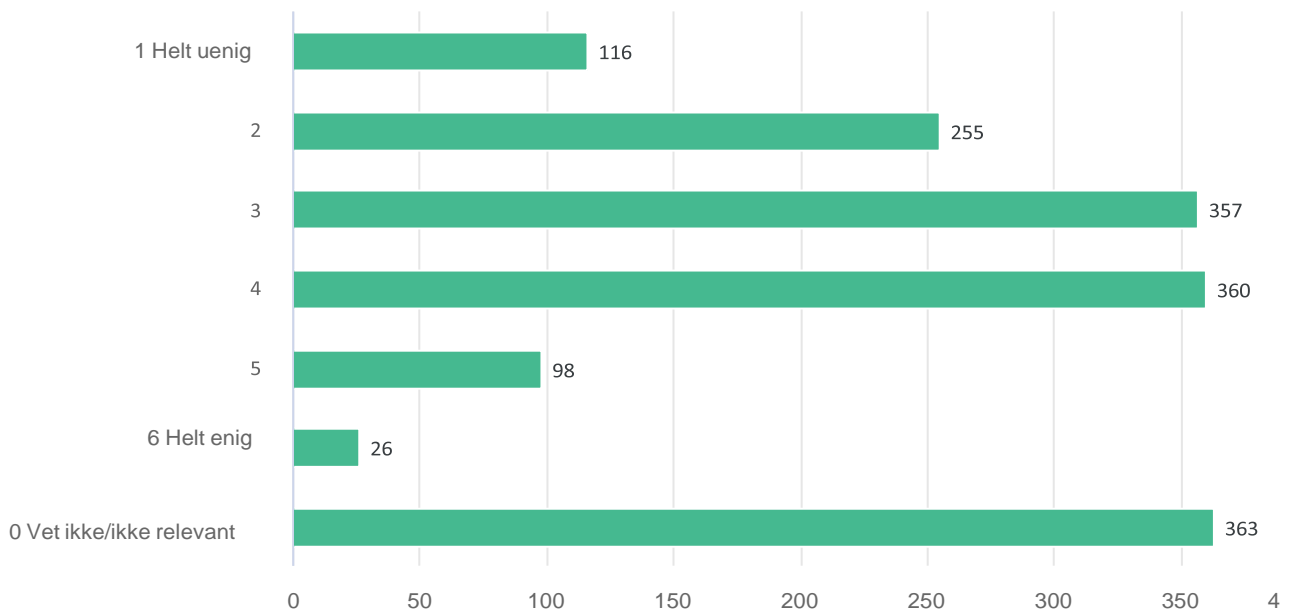
20. Folkevalgte i kommunen løser lokale utfordringer på en god måte

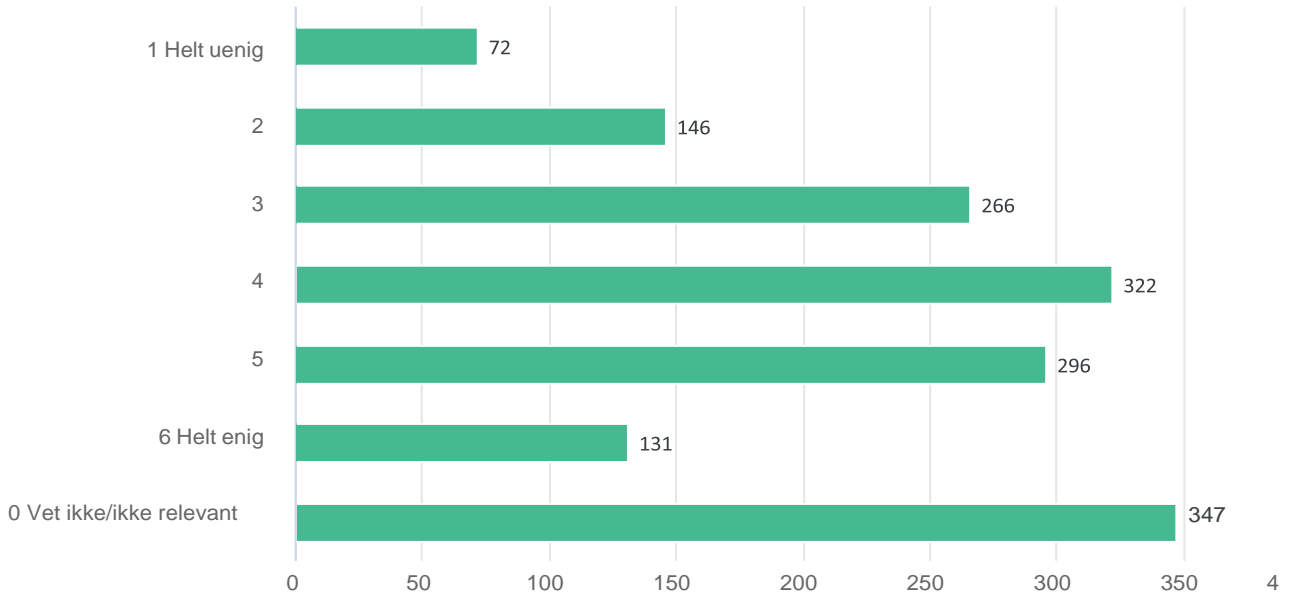
21. Jeg har mulighet til å påvirke kommunale beslutninger

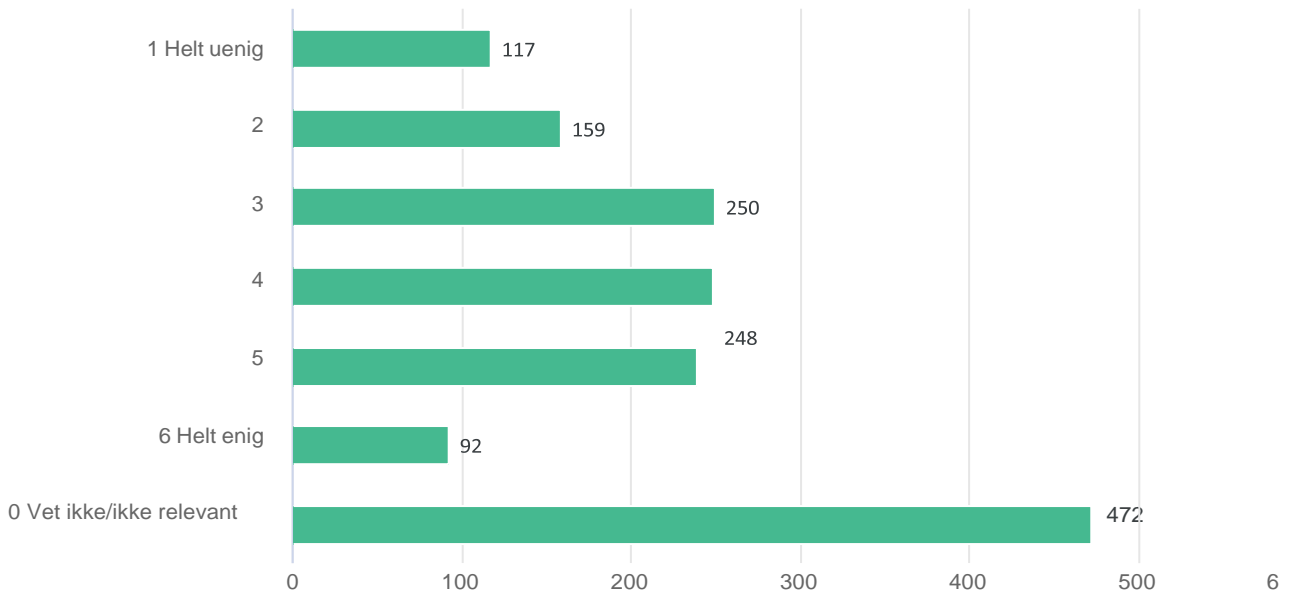
22. Kommunen følger opp det som er blitt lovet

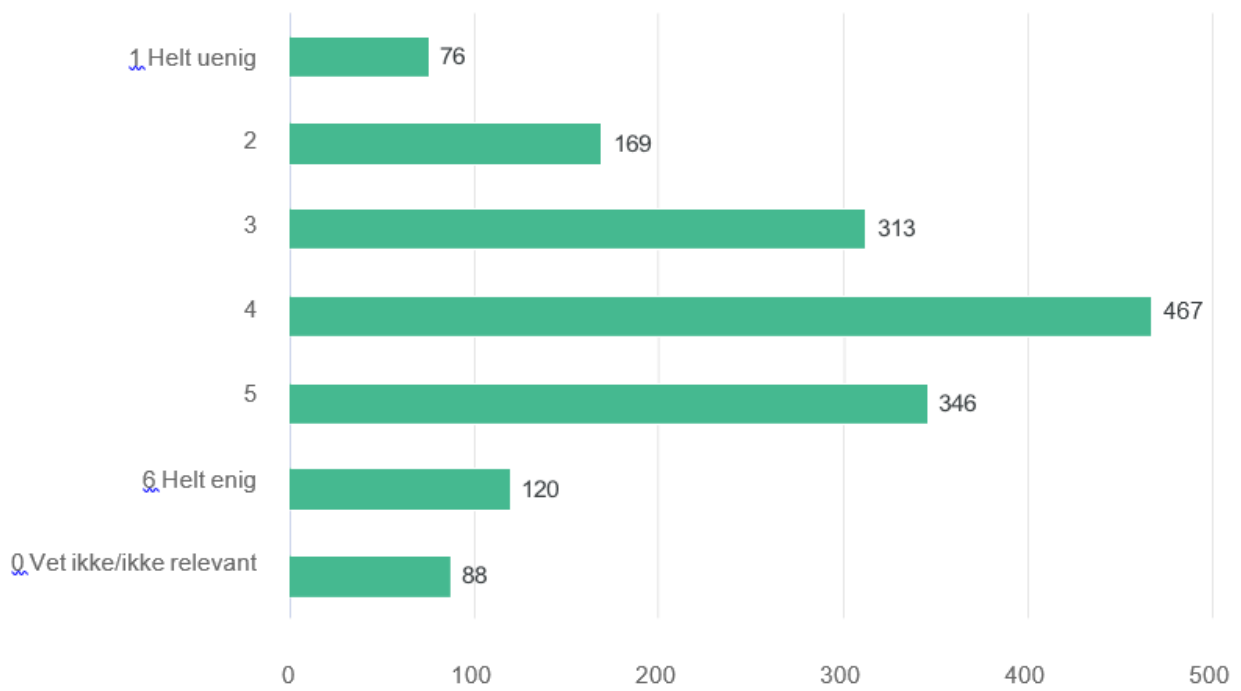
23. Serviceinnstillingen hos de ansatte i kommunen er god

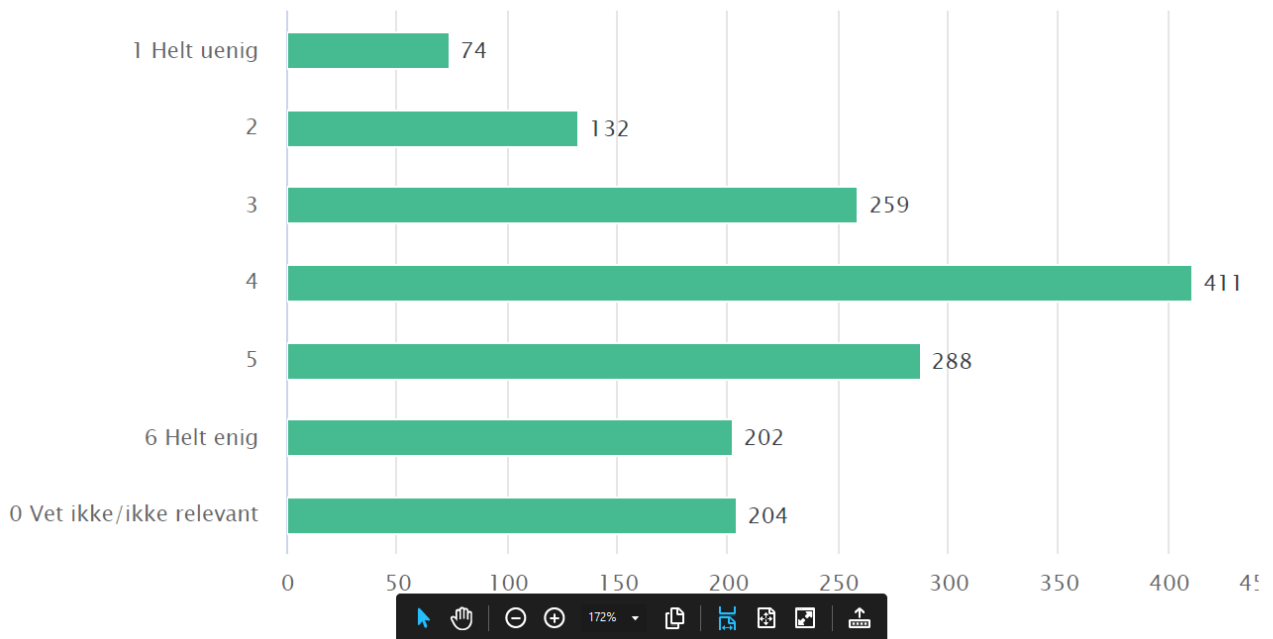
24. Jeg får raskt hjelp/svar på mine spørsmål

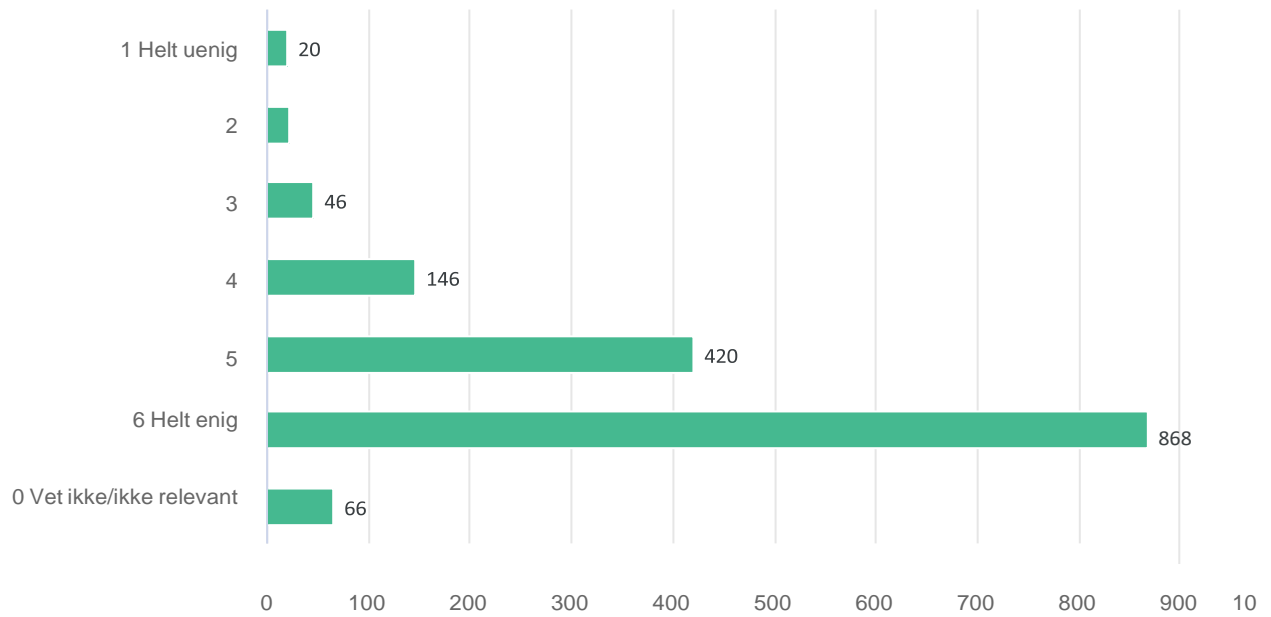
25. Informasjonen fra kommunen er god

26. Jeg ønsker å engasjere meg mer og være en aktiv medborger

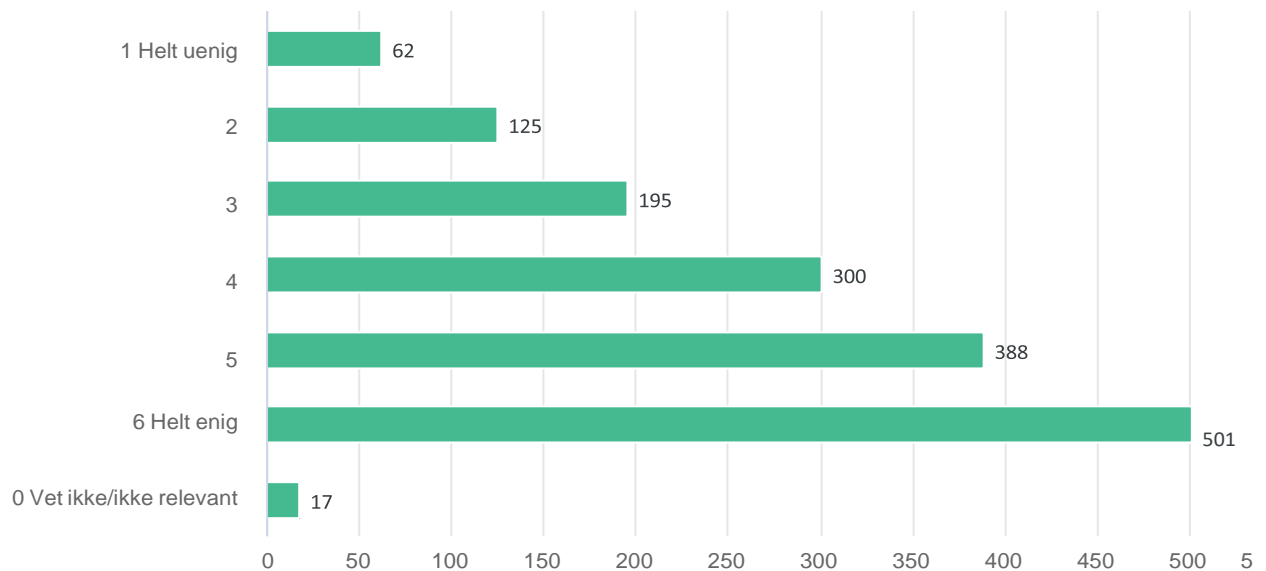

27. Kvaliteten på drikkevannet er god

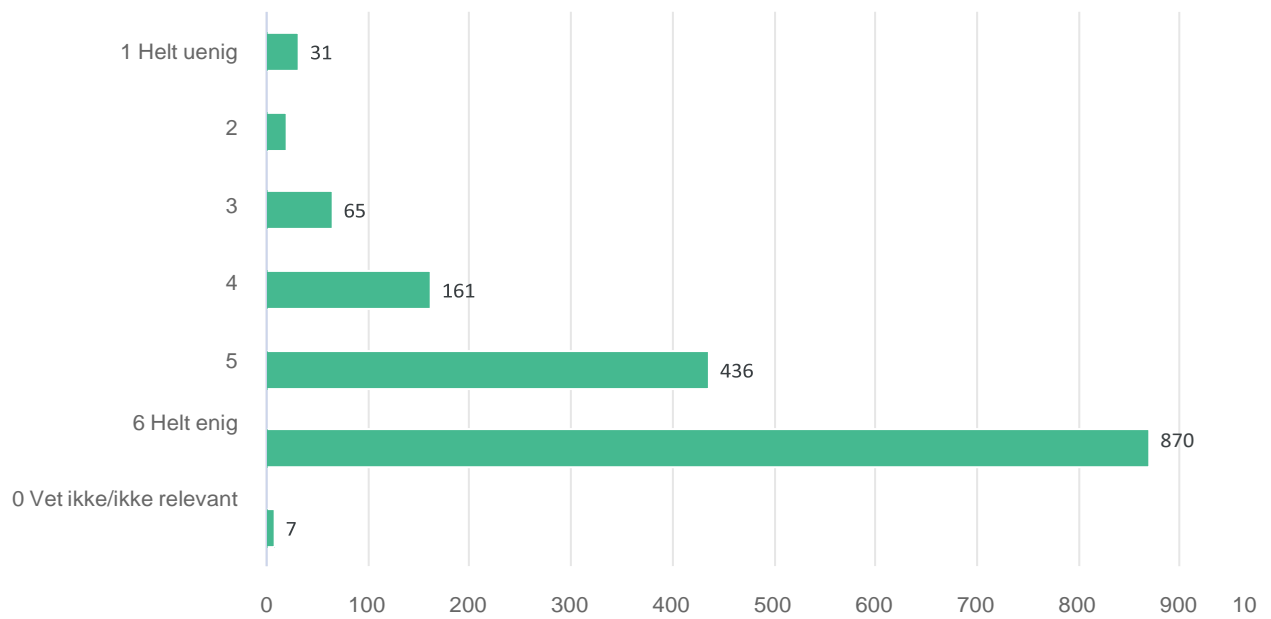

KLIMA, ENERGI OG MILJØ I KOMMUNEN

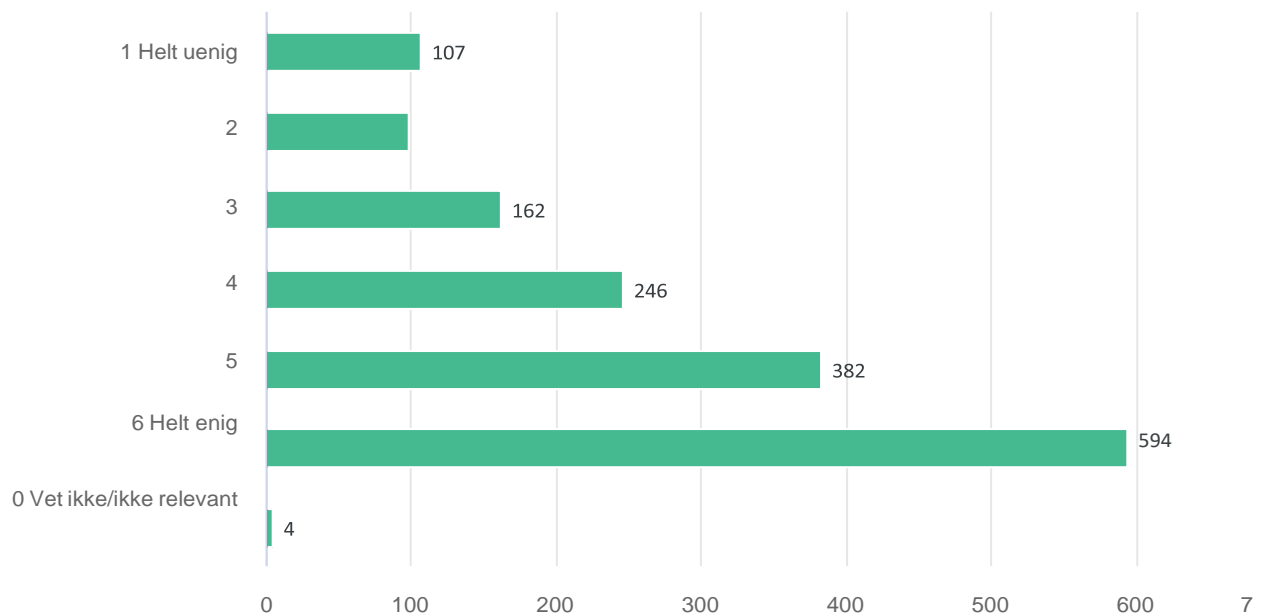
28. Det er god mulighet for sortering av avfall for gjenvinning

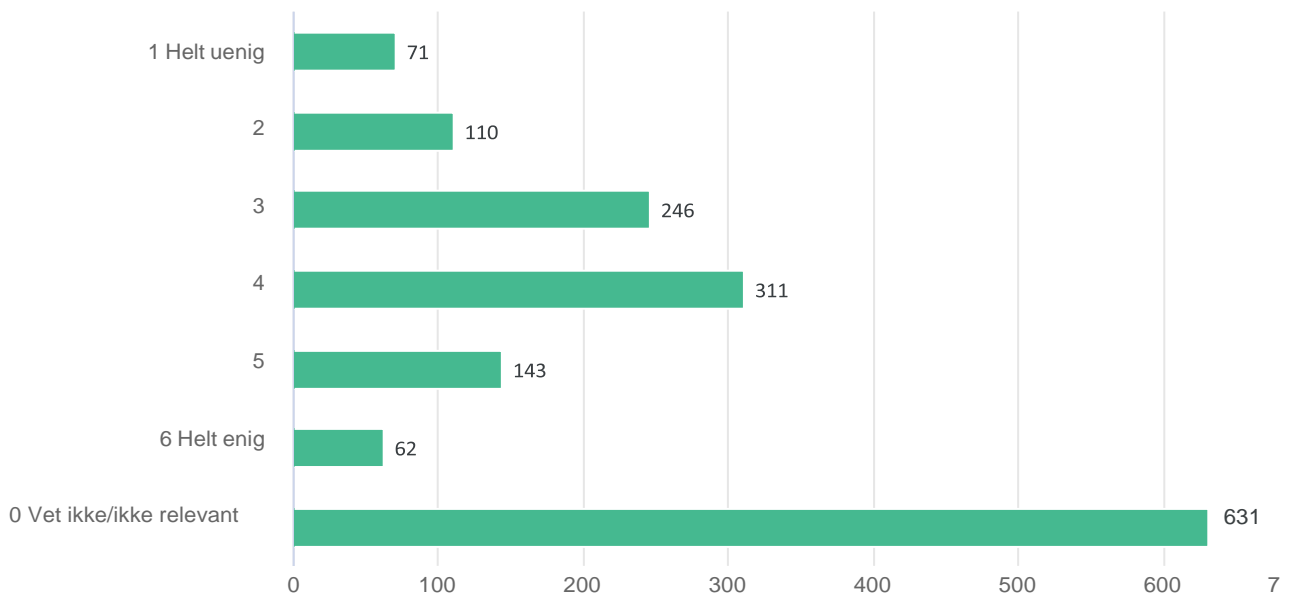
29. Luftkvaliteten er god der jeg bor

30. Det er lite støy der jeg bor

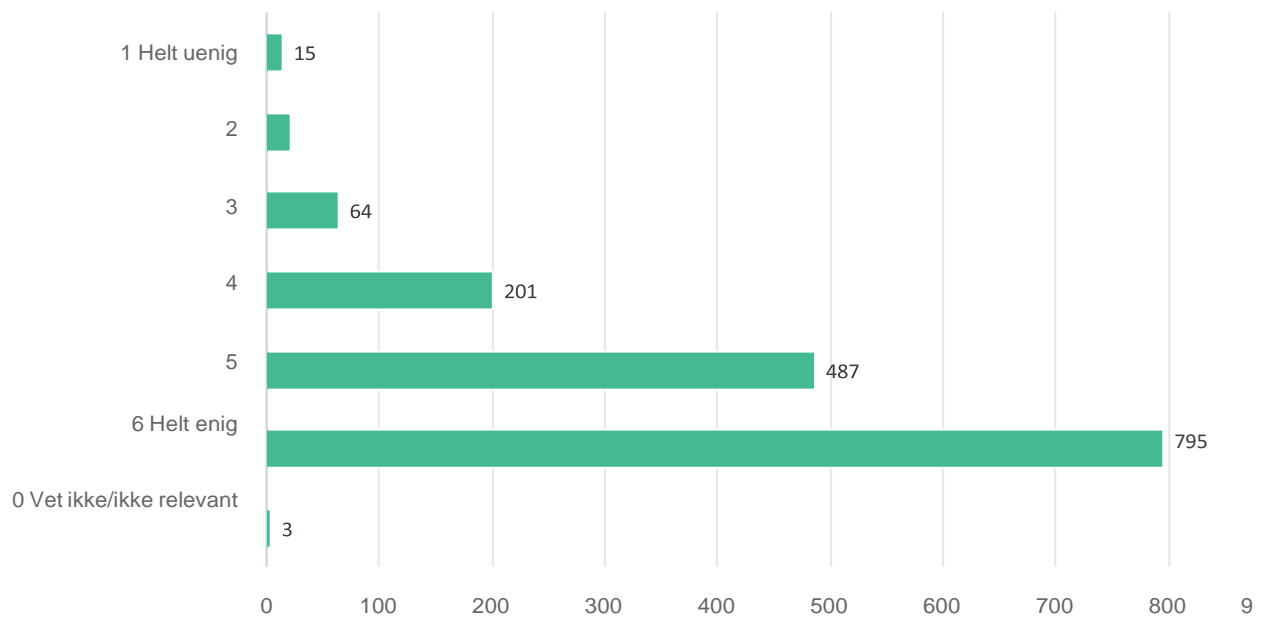

31. Kommunens innsats for å møte klimautfordringene er god

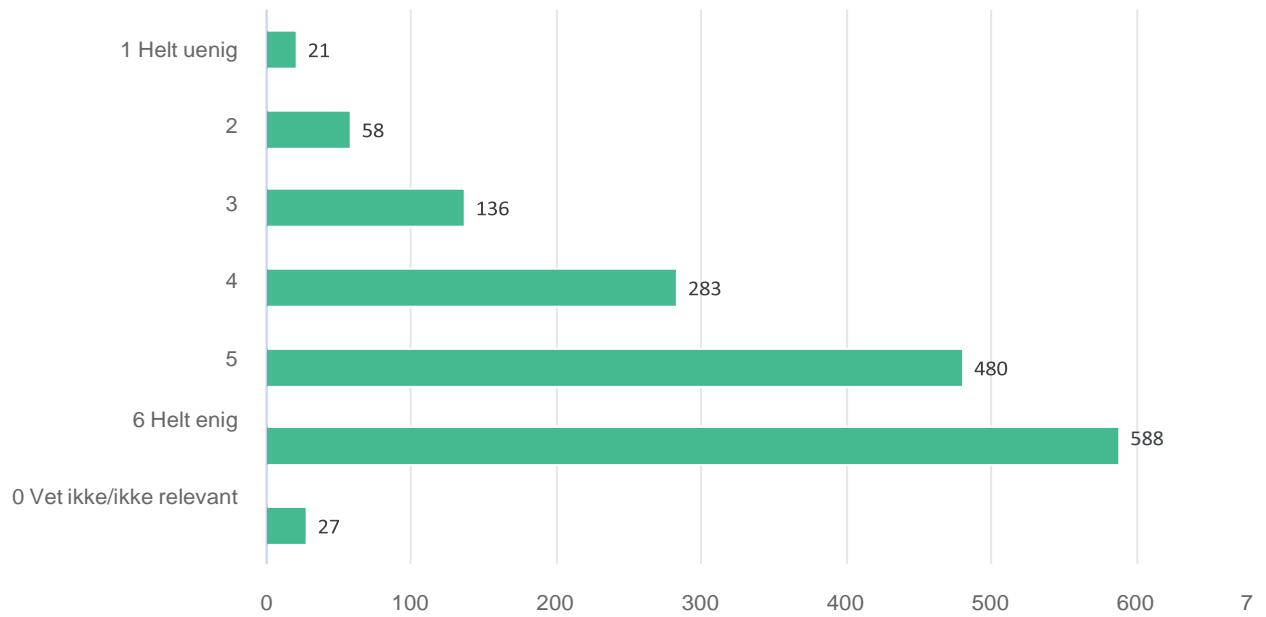

KOMMUNEN SOM BOSTED

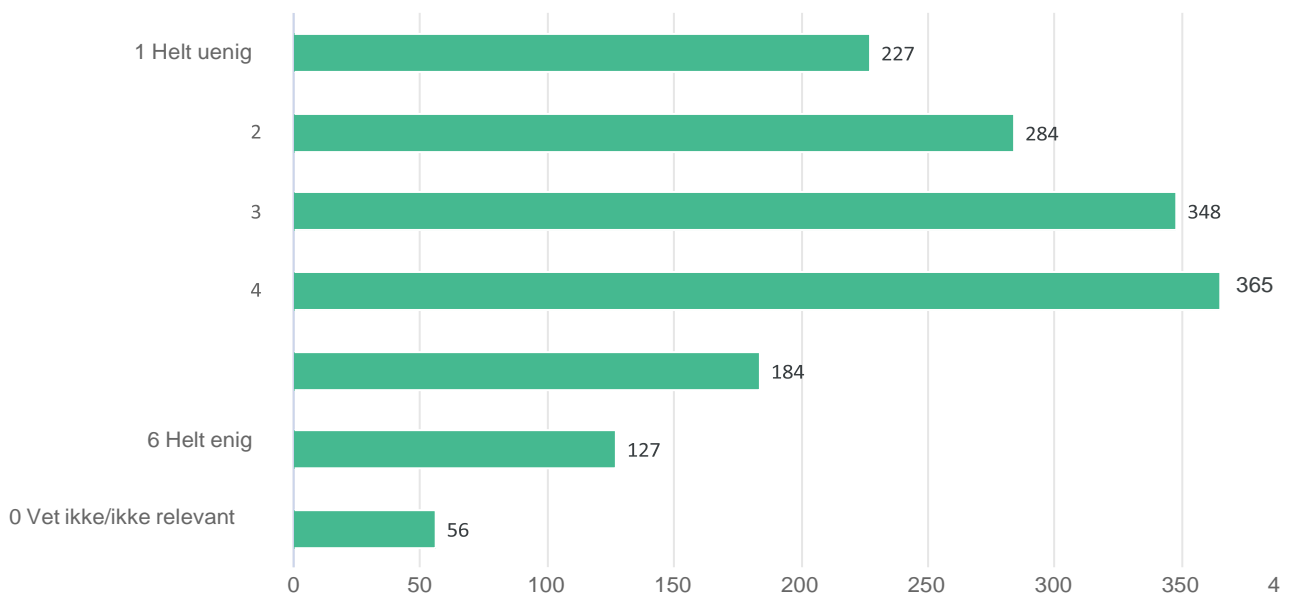
33. Området jeg bor i er bra

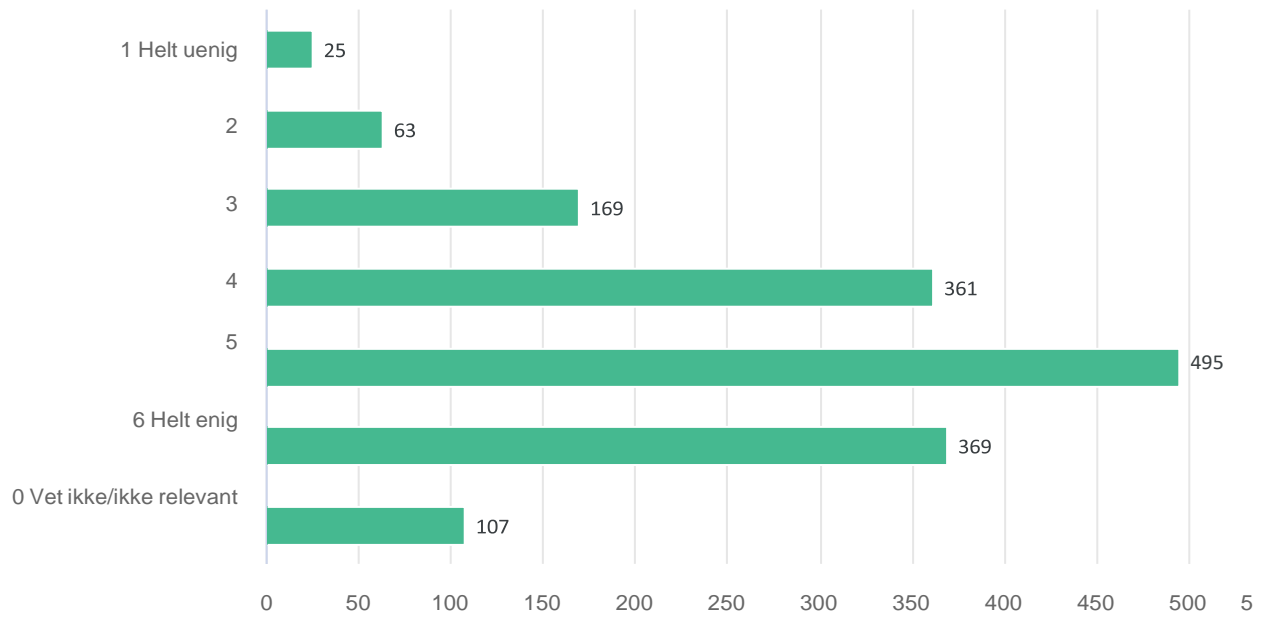
34. Naboskap og sosialt fellesskap er godt

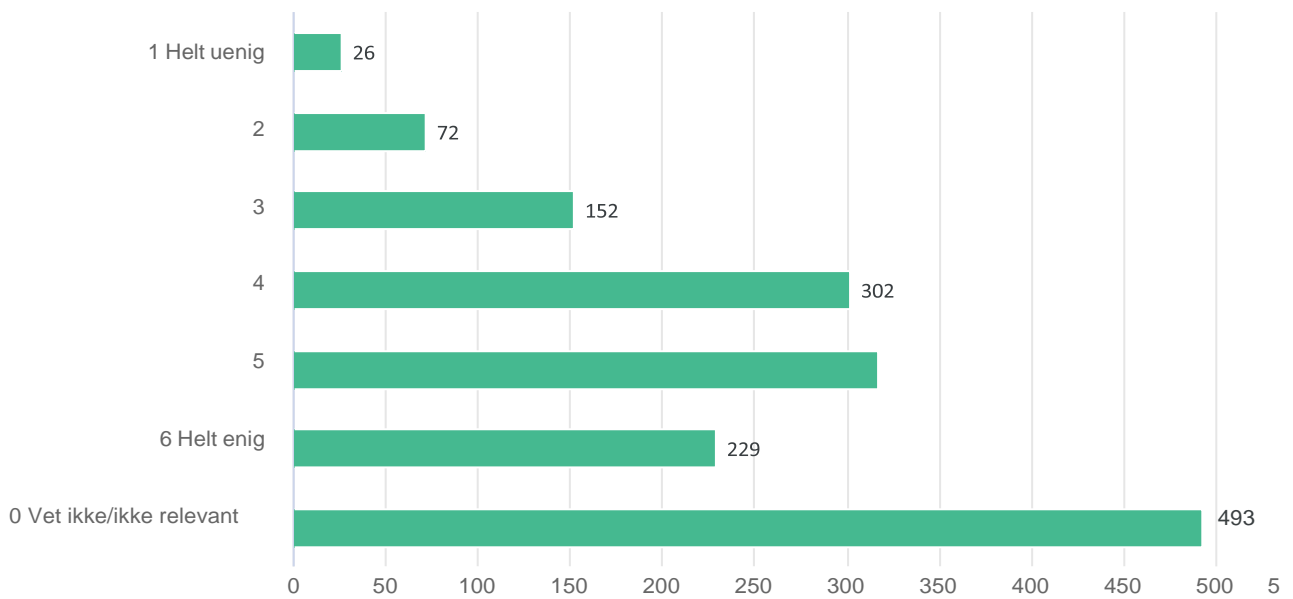
35. Det er bra med møteplasser der jeg kan treffe andre

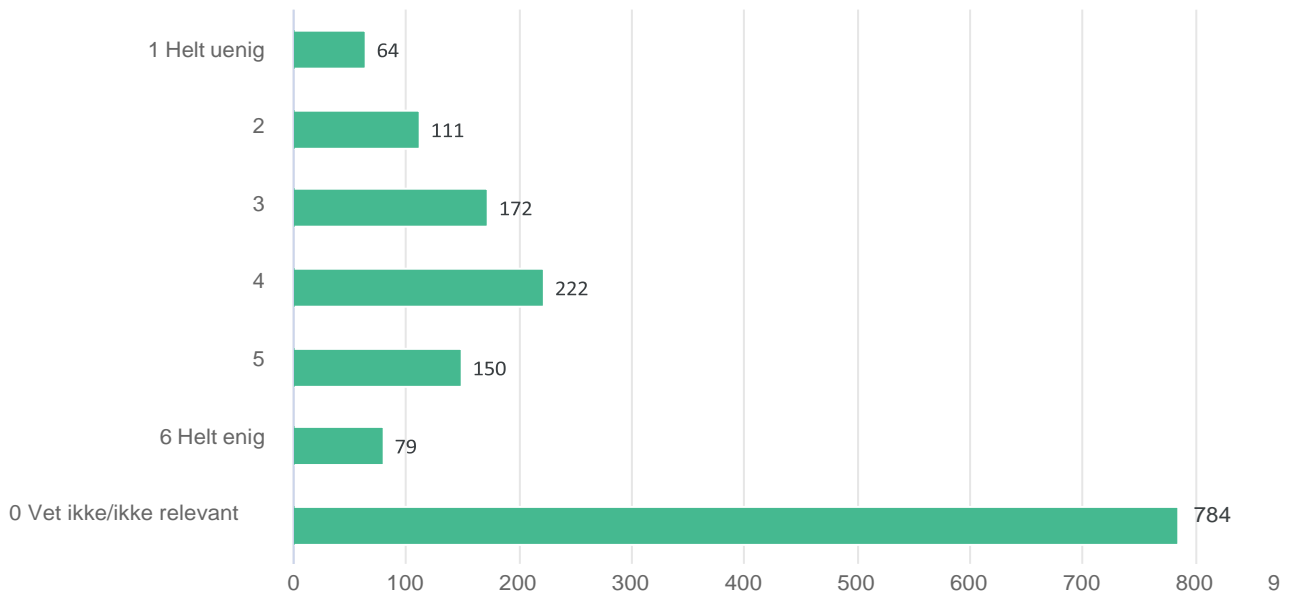
36. Oppvekstmiljøet for barn og unge er godt

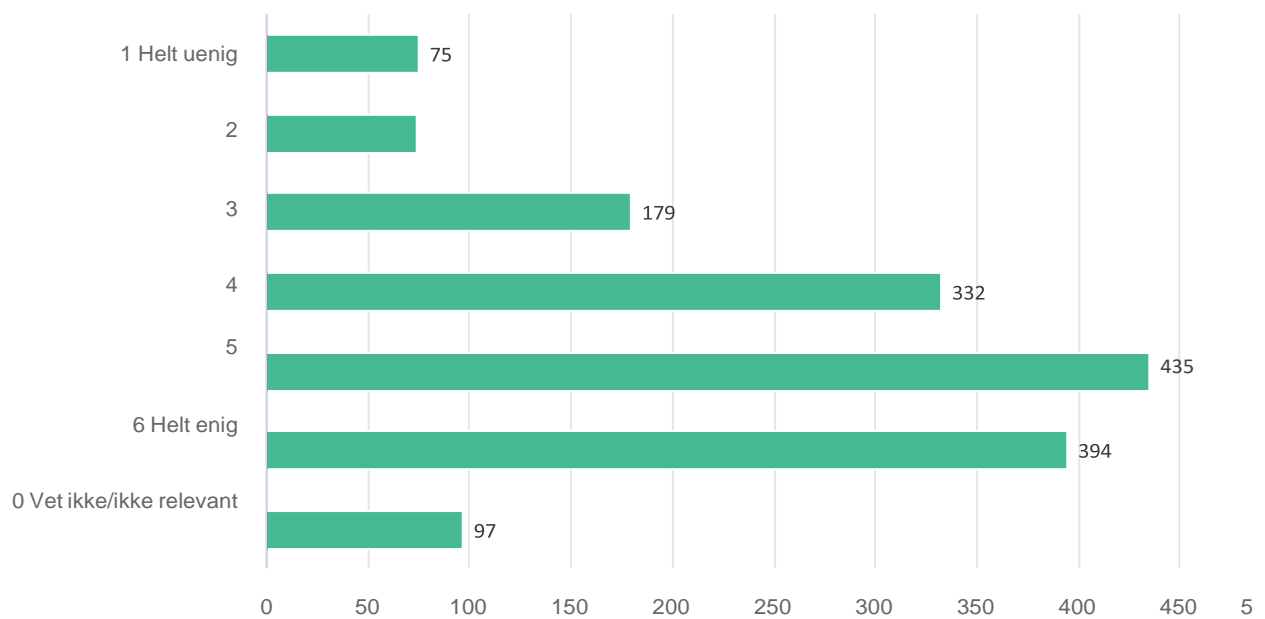
37. Nittedal er et godt sted å bo for eldre

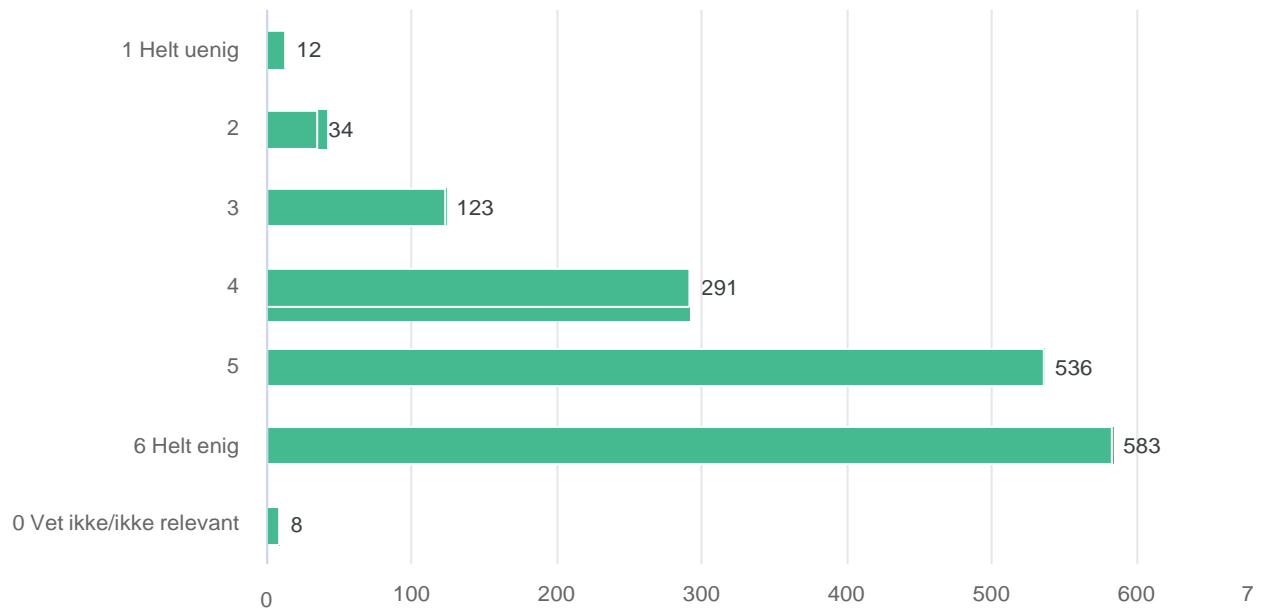
38. Kommunen gir god hjelp til personer i vanskelige livssituasjoner

39. Jeg anbefaler venner og bekjente å flytte til Nittedal

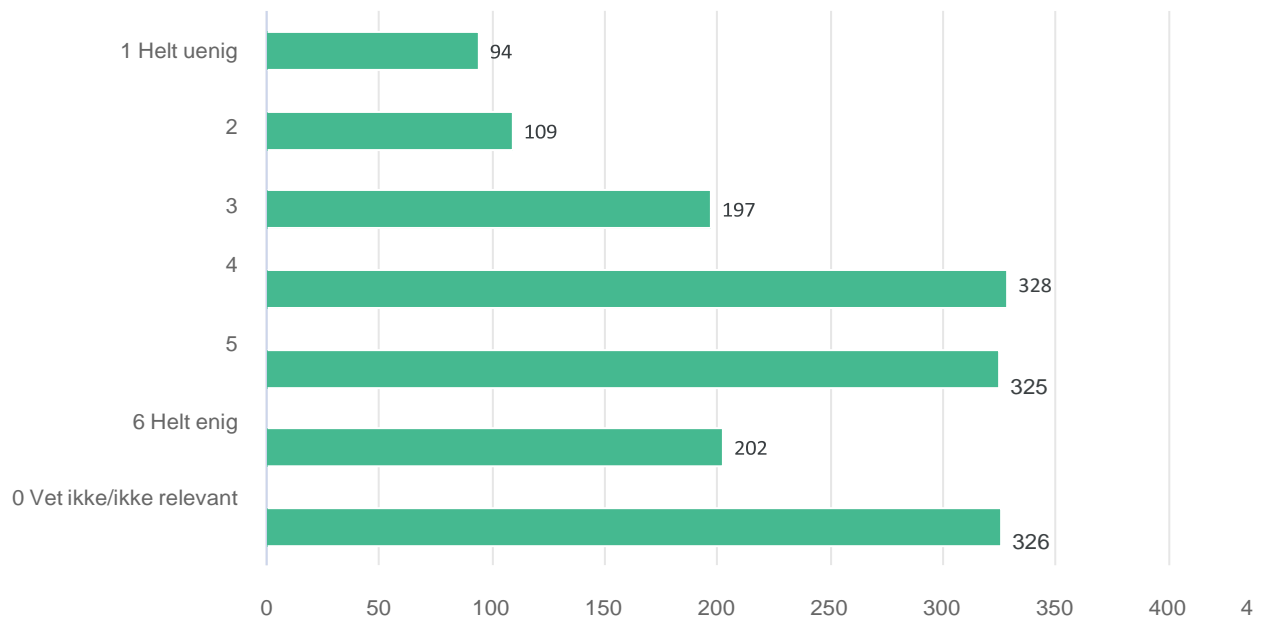

40. Det er godt å bo i Nittedal

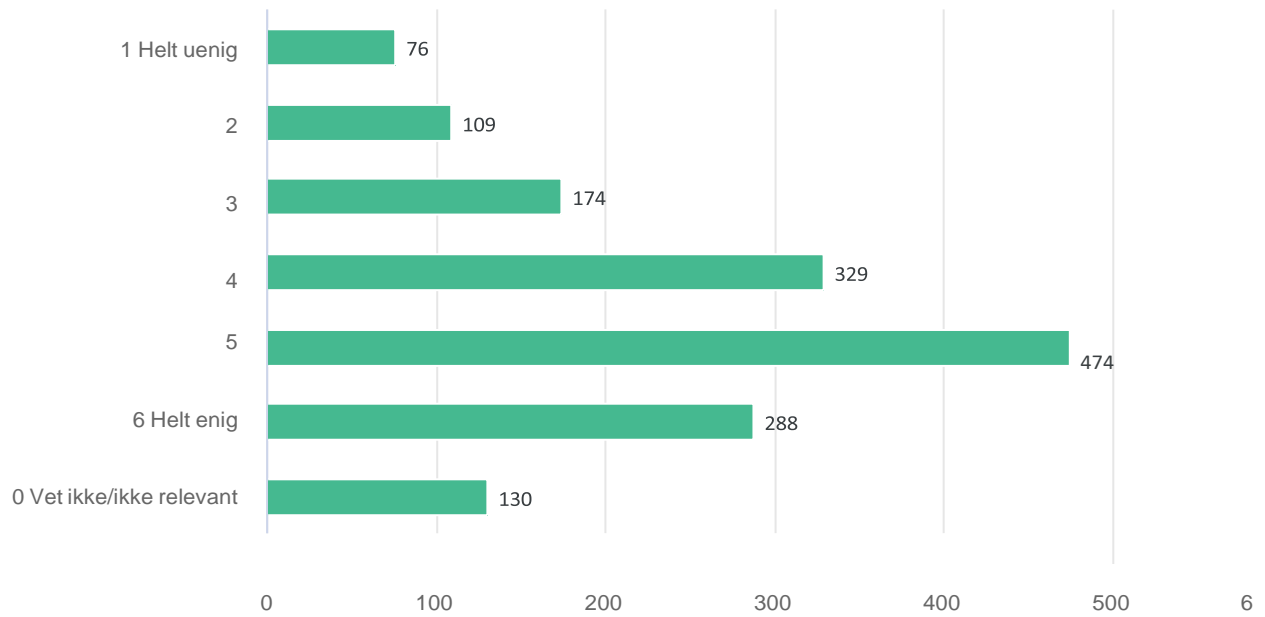

UTBYGGING OG UTVIKLING

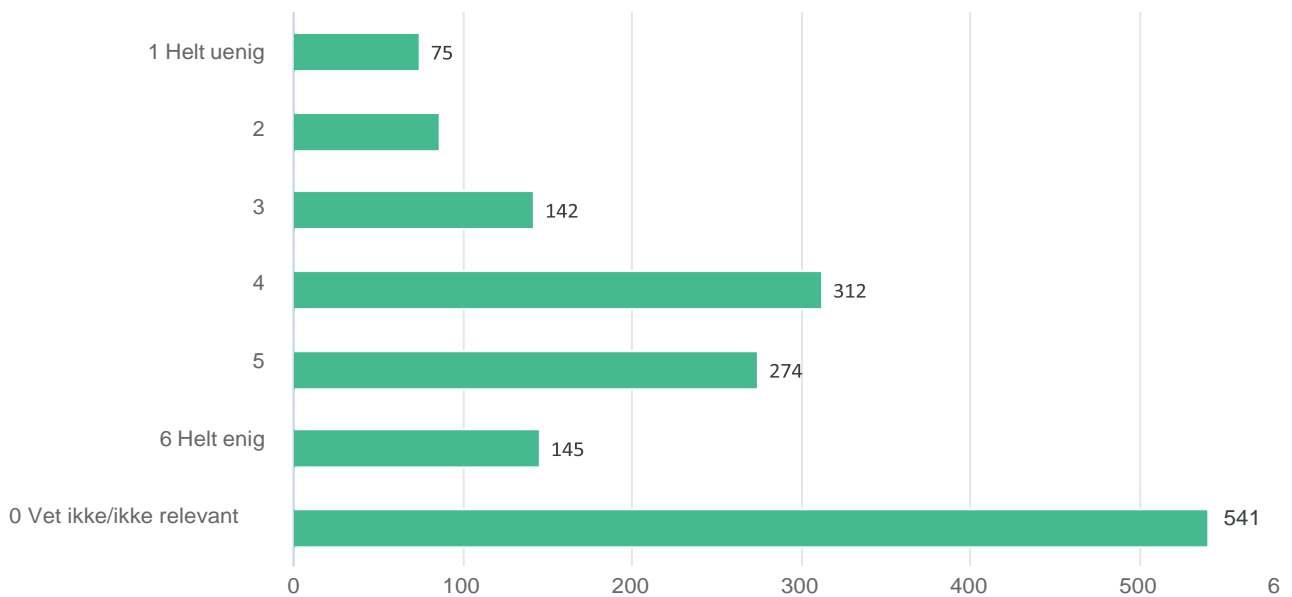
41. Det er god bevaring av dyrka mark i kommunen

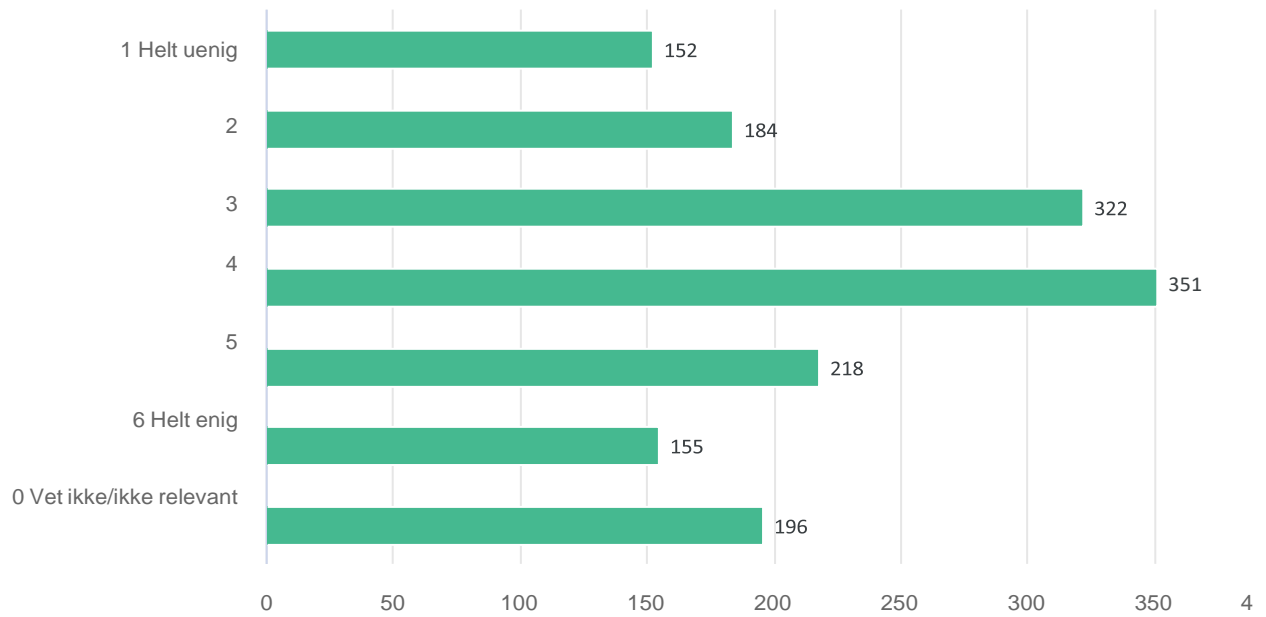
42. Det er god bevaring av skog og friluftsområder i kommunen

43. Det er god bevaring av kulturminner i kommunen

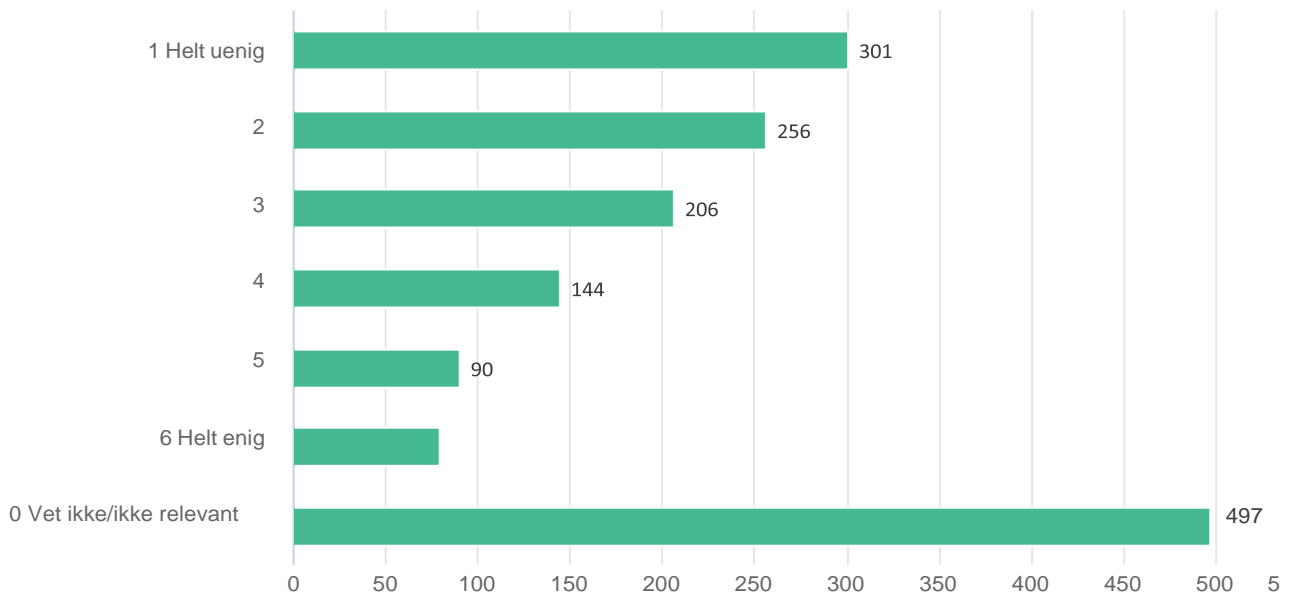

44. Det er tilstrekkelige leke- og aktivitetsområder i kommunen

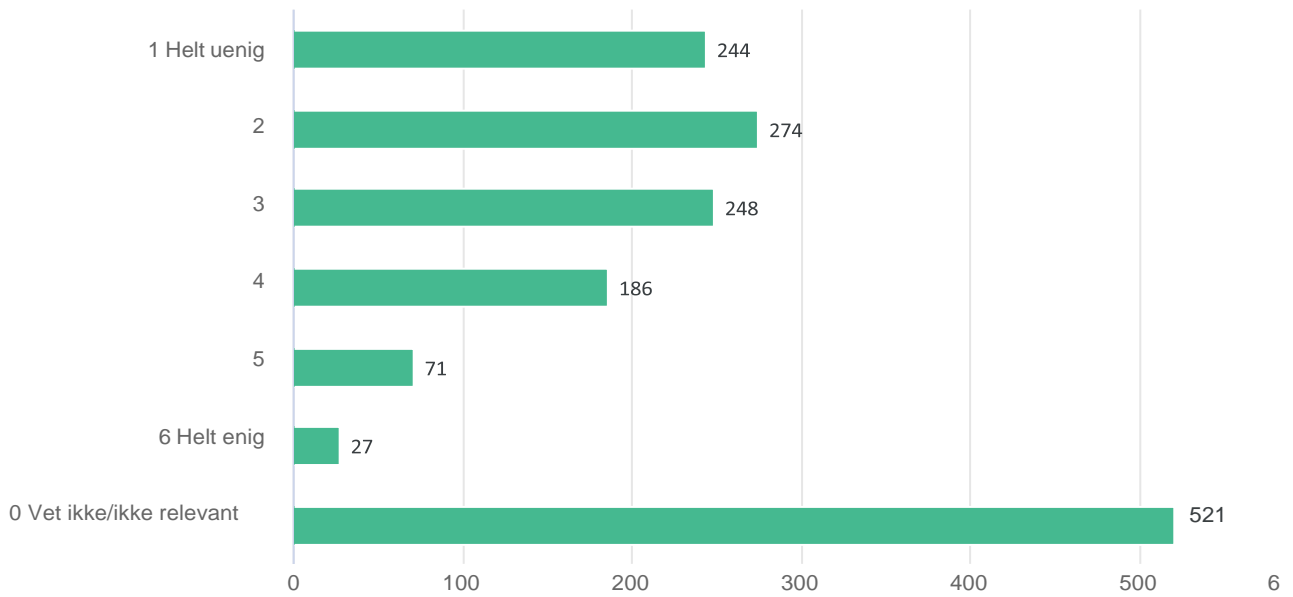

NÆRING OG ARBEID

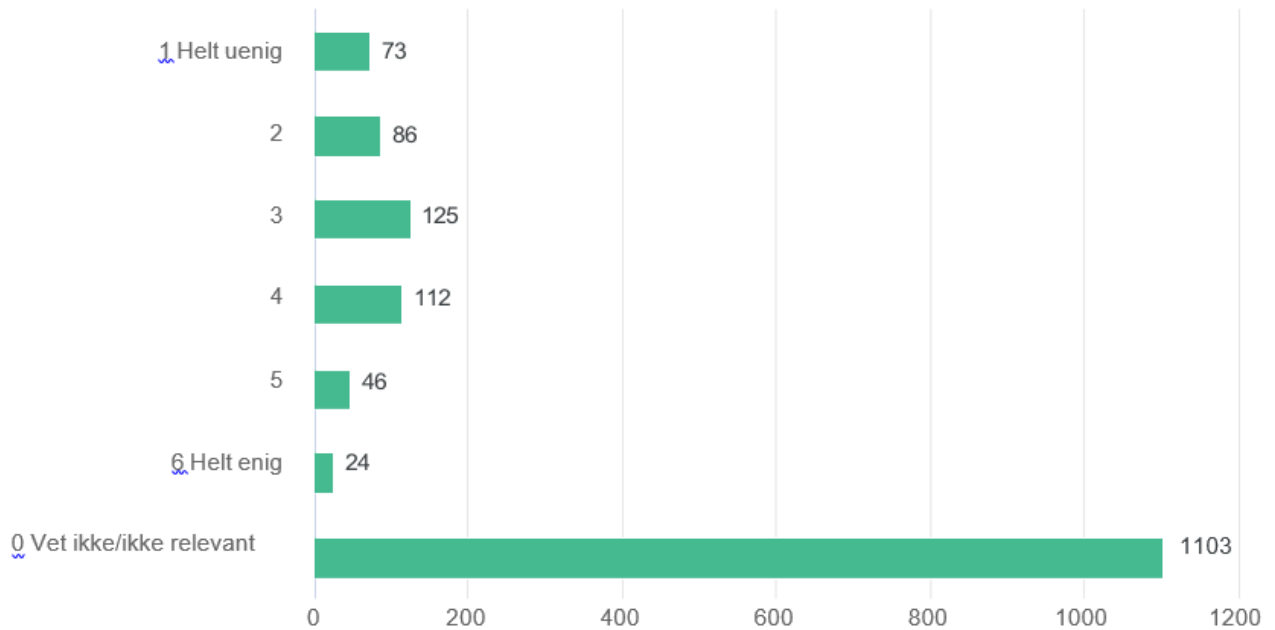
45. Jeg har gode muligheter til å få arbeid i Nittedal kommune

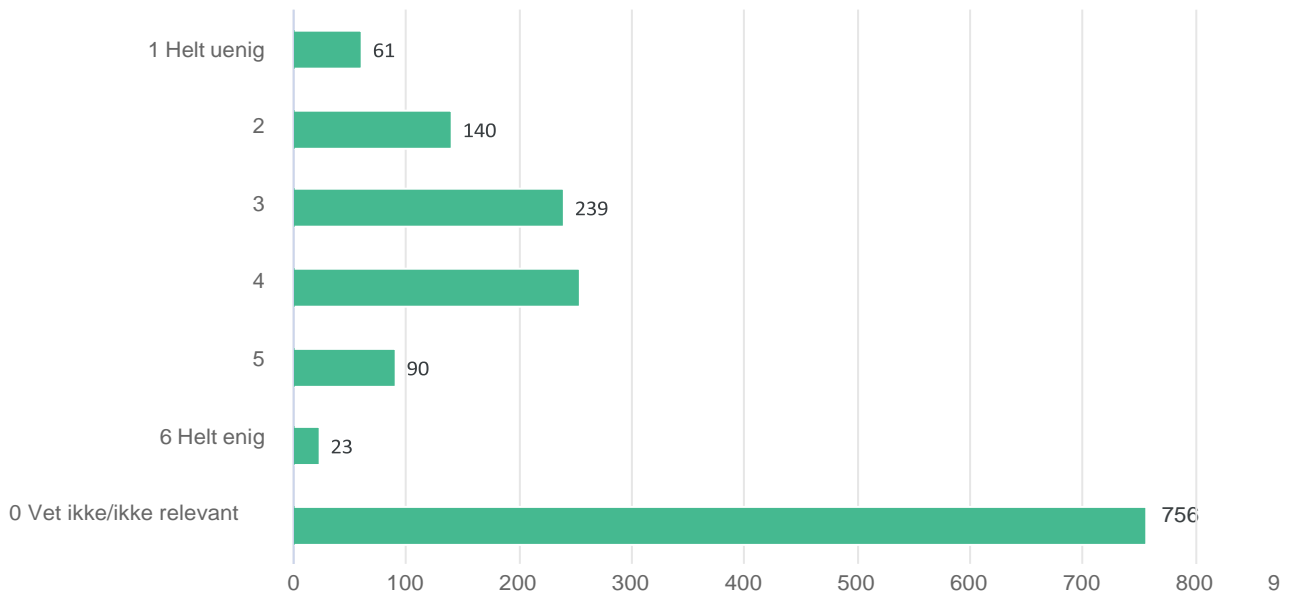
46. Det er et attraktivt arbeidsmarked i Nittedal kommune

47. Det er lett å etablere egen virksomhet i Nittedal kommune

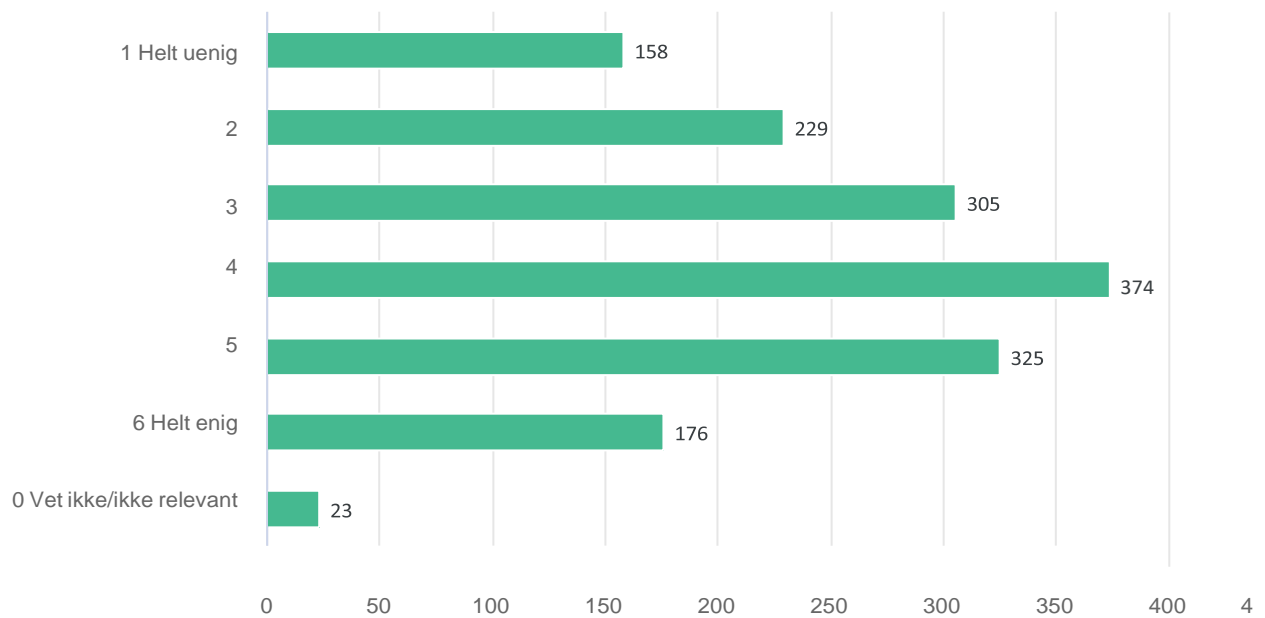

48. Det er god næringsutvikling i kommunen

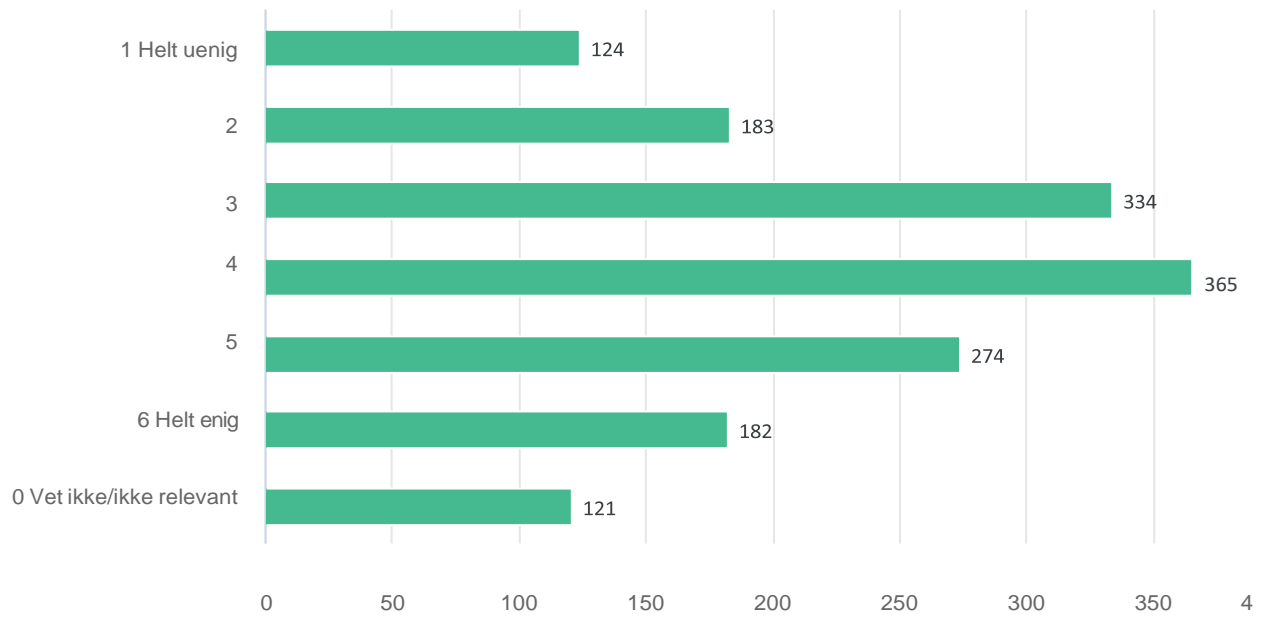

TRANSPORT OG TILGJENGELIGHET I KOMMUNEN

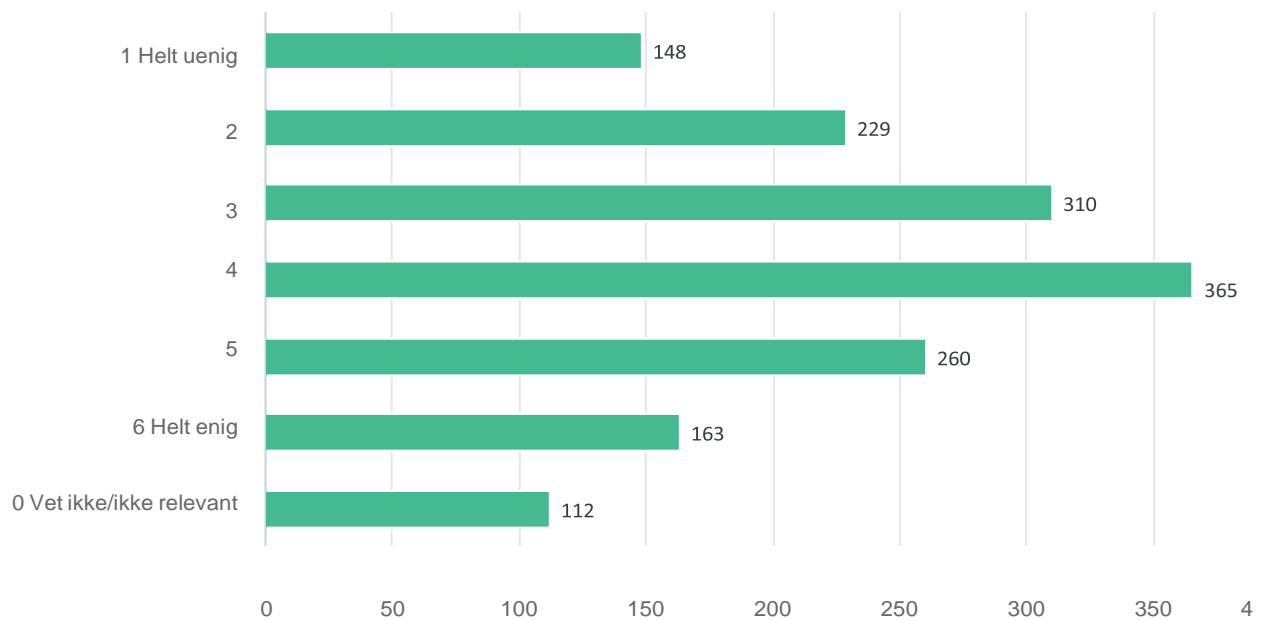
49. Det er godt tilrettelagt for fotgjengere

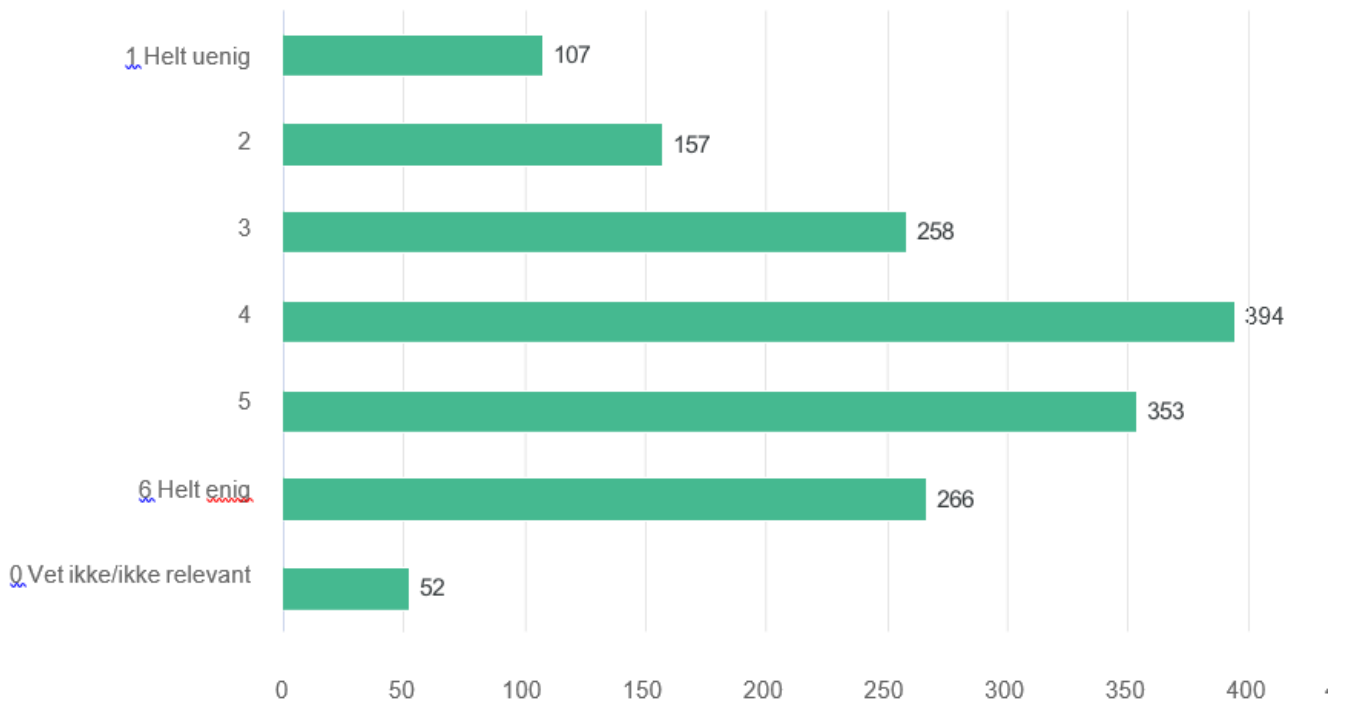
50. Det er godt tilrettelagt for syklister

51. Det er et godt kollektivtilbud innenfor kommunen

52. Det er et godt kollektivtilbud inn og ut av kommunen

DEL II. TEKSTBESVARELSER – KVALITATIV DEL

For de mer kvalitative spørsmålene har innbyggerne blitt bedt om å skrive ned sine synspunkter til ulike spørsmål og påstander, i alt 13 spørsmål. Også her har spørsmålene – påstandene samme nummering som i selve innbyggerundersøkelsen.

Gjennom disse 13 spørsmålene har vi fått inn et **enormt omfattende og interessant materiale**.

6. Beskriv Nittedal med tre ord.
7. Hva mener du er Nittedals største utfordringer de nærmeste 10-15 årene?
8. Hvordan vil du at kommunen skal se ut i 2035?
9. Hva mener du et kommunesentrum bør inneholde?
10. Hvilken type næring synes du kommunen skal legge til rette for?
11. Hvor mener du at nye boliger bør bygges?
12. Hvilke typer boliger mener du Nittedal trenger?
13. Hva tenker du om fortetting i eneboligområder?
14. Er det arealer du mener ikke bør bygges ut?
17. Hva er bra med Nittedal?
18. Hva ville du endre på hvis du fikk bestemme?
32. Hva mener du er det viktigste tiltaket kommunen kan gjøre for å redusere klimautslipp?
53. Er det noe mer du ønsker å ta opp - eller peke på? - skriv det inn.

For alle 13 tekstspørsmålene er det gjort en gjennomgang av alle innkomne svar. Svarene er analysert, vurdert og sammenfattet i kortfattet form. For enkelte av spørsmålene er metodikken med ordskyer anvendt. Resten av denne rapporten er utført av eksterne konsulenter (Tinkr AS), og svarene og fremstillingen gjengis i sin helhet slik konsulentene har vurdert og bearbeidet materialet.

For at politikere, innbyggere og andre skal kunne se konkret hva innbyggerne har svart til de enkelte spørsmål, er innbyggernes svar på de enkelte spørsmålene i ubehandlet versjon samlet i et dokument.

Lenke til dette råmaterialet: <http://nittedal.kommune.no/globalassets/02-dokumenter/teknisk-og-eiendom/kommuneplan2022-2034/vedlegg-til-innbyggerundersokelse-2021---total-oversikt-tekstsvaer.pdf>

Spørsmål 7, Hva mener du er Nittedals største utfordringer de nærmeste 10-15 årene?

Variasjonen i svarene er stor, og spenner fra et høyt detaljeringsnivå i lange avsnitt til enkle utsag av typen «RV4». Det er likevel mulig å hente ut noen hovedtendenser fra svarene. Vi har identifisert fire temaer som er mer gjennomgående enn andre. Disse er Miljø, trafikk/mobilitet, bygdeutvikling og kommunale tjenester.

De to første, miljø og trafikk/mobilitet er i noen tilfeller overlappende, men det er likevel formålstjenlig å skille de her.

Under **miljø** er den en rekke temaer som løftes, og også disse spenner over en stort felt, i både innhold og form. Vi har ganske mange som peker på lokale konsekvensene av globale utfordringer knyttet til klima og miljø, men det er også mer konkrete innspill som bevaring av markagrensa, befaring Nitelva og utfordringer med støy som blir nevnt.

På **trafikk/mobilitet** er ikke spredningen like stor. Ulike utfordringer til RV4 og tog og kollektiv, herunder både buss, tog og T-bane blir nevnt ofte. Både de som ønsker utbygging og de som ikke gjør det. Trafikkutfordringer og behovet for gangveier og fortau blir også nevnt relativt hyppig.

Området **bygdeutvikling** adresserer utfordringer som i stor grad har med særpreg og identitet å gjøre. Hva skal Nittedal være, hvilket tilbud skal man ha, hvordan skal man bevare bygdeidentiteten og lignende blir mye problematisert. Det er også mange som har meninger om hvilket tilbud kommunen må ha, særlig knyttet til sosiale møtesteder, sentrumsutvikling, handel og godt bomiljø.

Til sist har vi punktet **kommunale tjenester**. I dette ligger det utfordringer knyttet til både barnehage, skole og eldreomsorg. Det være seg både knyttet til kvalitet, kvantitet forberedelser til eldrebølgen o.l. Det er også en del som tar opp primærhelsetjenesten, og er opptatt av å få et bedre og nærmere tilbud i kommunen. Noen nevner etterslep på Vei, Vann og Avløp og så er det flere som er opptatt av at kommunen må få kontroll på økonomien.

I tillegg til disse fire hovedtemaene, har det kommet innspill knyttet til Kommuneadministrasjon, Handel, Arbeidsplasser, Økonomi, boligbygging, servicetilbud og stedsutvikling

Spørsmål 8, Hvordan vil du at kommunen skal se ut i 2035

Mange av utfordringene fra spørsmål 7 er gjentatt her, men i en noe annen form. Det er også litt mindre spredning, og vi ser at det her er 4 hovedtendenser: **Miljøvern, Tilbud/tjenester til innbyggerne, Vekst og Stedsutvikling**

På **miljøvern** er det mange av de samme punktene som fra spørsmål 7. En stor del av svarene dreier seg om lokale konsekvenser av klima- og miljøkrisen, og det er markagrense, rein elv og en ønsker gode, tilgjengelige og attraktive grøntområder.

På punktet **tilbud/tjenester til innbyggerne**, er det flere som ønsker seg flere og bedre tilbud til barn og unge. Det være seg fritidsklubber, sosiale møteplasser og integreringsarenaer, gjerne i samarbeid med frivilligheten. Det er også mange som ønsker gode barnehager, skoler og tilbud til eldre. En god og stabil tjeneste knyttet til vann, vei og avløp nevnes også av mange.

Vekst er ved siden av stedsutvikling det området der det er flest motsetninger å spore i svarene. Mange peker tilbake på problemstillingen som også kom opp i spørsmål 7, knyttet til hva som er/skal være Nittedals identitet og i hvilken retning man skal utvikle seg. Flere svar går i retning at av man ikke skal søke vekst, men heller bedre tilbudene til innbyggerne man allerede har.

Den siste tendensen, **stedsutvikling**, har flere likhetstrekk med Vekst, men her er det flere kommentarer knyttet til Nittedal sammenlignet med områdene rundt. Hvilke tilbud skal kommunen ha for å unngå handelslekkasje til sentrene rundt kommunen? Og hvor skal stedsutviklingen skje? Skal man satse på ett eller to sentrum, eller skal man spre tilbud og tjenester til hele kommunen?

I tillegg til disse 4 hovedtendensene, ser vi at det også i dette spørsmålet kommer innspill knyttet til samferdsel, og da særlig RV4, t-bane og togstasjon, arbeidsplasser og tilpasning til fremtiden demografiendringer.

Spørsmål 9, Hva mener du et kommunesentrum bør inneholde?

Svarene på dette spørsmålet går over hovedsakelig 5 linjer: **butikker og serveringssteder, møtesteder, offentlige tjenester, samferdsel og generell refleksjon.**

Det er svært mange ønsker knyttet til **serveringssteder og butikker**. Alt fra puber til butikker med barneklær til MacDonalds til «alt annet enn fastfood». Det er ingen tydelig tendens her, utover at mange har ønsker et større tilbud. Flere peker på at dette er viktig for å redusere handelslekkasjen til omkringliggende kommuner.

Møtesteder blir nevnt ofte. Det er dels serveringssteder, som vi allerede har vært inne på, men også steder uten servering. Det være seg aktivitetssentre, integreringsarenaer, steder for ungdom å samle seg o.l. Ønsket om grønne, sentrumsnære parkområder tas også opp av flere. Parker nevnes også som et miljøtiltak gjennom å åpne bekkeløp og sikre gode, sunne pollinerende områder på tett befolkede områder. Arenaer for kultur/kulturhus nevnes også.

Offentlige tjenester, slik som legetjenester, helsesenter, bibliotek, omsorgsboliger o.l. er det flere som nevner at bør samles i et sentrum. Både for å redusere offentlige kostnader og for å gi brukerne en enklere hverdag ved at alt er samlet på ett sted.

Samferdsel er et av de gjennomgående temaene som også kommer opp her. Et kommunesentrum bør også være et mobilitetssentrum, i betydningen av å ha togstasjon, T-banestasjon, busstasjon o.l. Pendlerparkeringer i kombinasjon med et godt butikktilbud nevnes i denne sammenheng, slik at det ikke blir en ekstra omvei for pendlerne når de skal gjøre nødvendige innkjøp.

Generell refleksjon er kanskje en litt uklar mellomoverskrift, men vi har valgt den fordi det er mange som diskuterer hva Nittedal egentlig skal være. Dette er en diskusjon som har gått igjen i flere av spørsmålene. Et sentrum i Nittedal må «finne seg selv» og ikke kun bli en kopi av det omkringliggende. Det er også et betydelig antall svar som går i retning av å si at det man har i dag er tilstrekkelig. Det er flere som problematiserer behovet for å utvikle ett kommunesentrum, og mener at det er viktige å spre tjenestene ut til de ulike delene av kommunen.

Spørsmål 12. Hvilke typer boliger mener du Nittedal trenger

På dette spørsmålet er det to svar som går igjen.

For det første har et stort flertall svart *blandet, variert, alle* og lignende. Altså forstått som at det ikke er *en* type boliger Nittedal trenger. Det en trenger en variert boligstruktur som inkluderer alle typer boliger.

Det er også svært mange som har svart eneboliger, tomannsboliger og/eller rekkehus. Altså boligtyper som egner seg for familier.

Utover disse to er det en god miks av ønsker om leiligheter, eldreboliger, startboliger, blokker og ikke blokker. En del svar omhandler høydebegrensninger, og da at man ikke ønsker høye blokker men en lav småbybebyggelse.

Spørsmål 13. Hva tenker du om fortetting i eneboligområder? (Fortetting kan være både å rive eksisterende bebyggelse og bygge helt nytt, og det kan være å bygge på ledige arealer)

Også her er respondentene delt. Det er en liten overvekt av svar som er positive til fortetting, men en stor andel av disse presiserer at det gjelder på ledige arealer. Mange er avmålt positive og legger til at det må skje skånsomt og være tilpasset den eksisterende bebyggelsen. Flere sier også at det kan være en mulighet enkelte steder, men at det ikke dermed er sagt det bør gjøres i alle boligfelt. Det er noen konkrete referanser til boligblokker som er bygd inn i boligfelt bestående av eneboliger o.l. og den type fortetting er det flere som tar avstand fra.

Argumentene mot går over flere argumentasjonsrekker. En god del handler om at Nittedal fortsatt skal være en bygd og ikke en by, og i det ligger det en forventning om at man skal få tilgang til stor plass, hage og utsikt. Å bygge for tett forringer disse kvalitetene. For andre er det kapasitetshensyn for trafikkavvikling, skoler og barnehager som er de viktigste elementene.

Det er tydelig på svarene at dette er en engasjerende og pågående diskusjon i kommunen. Det er mange sterke utsagn av typen «absolutt ikke» og «ja, selvsagt skal vi det!»

Også her kommer diskusjonen opp som vi også har sett tidligere, om hvorvidt det er nødvendig å bygge flere boliger i det hele tatt. Det er ikke en stor andel som kommer inn på dette, men mange nok til at det fortjener å bli nevnt i oppsummeringen.

Spørsmål 18. Hva ville du endre hvis du fikk bestemme?

Det er også her 4 hovedtendenser i svarende. **Samferdsel** er et område der mange har konkrete forslag til ting de vil endre. Veiutbyggingen og -vedlikehold er mange opptatt av, i tillegg til sykkelveier, skoleveier, bedret kollektivtilbud, bedret togtilbud og trafikksikkerhet. RV4 og motorvei er også mange opptatt av.

Kommunens **utbygging** skaper engasjement også her. Vi får igjen mange stemmer som vil stoppe all utbygging, og så er det en del som ønsker mer, men mer planmessig og strategisk utbygging.

Å øke investeringene i **velferd** er også en av de tydelige tendensene i svarene. Særlig blir investeringer i skoler og barnehager løftet frem som en prioritering, men vi ser også flere som ønsker et bedret fritidstilbud for hele befolkningen – og det er også en del som ønsker seg helsehus, eldreboliger og møteplasser for eldre.

Den siste tendensen handler om **driften av kommunen**. Et gjentakende punkt omhandler ønsket om å redusere/fjerne eiendomsskatten og redusere kommunale avgifter. Det er også flere som vil redusere saksbehandlingstid, og da særlig knyttet til små og store utbyggingsprosjekter. Den politiske styringen blir løftet av en del. Det ønskes større åpenhet og mer dialog med innbyggerne.

Spørsmål 32. Hva mener du er det viktigste tiltaket kommunen kan gjøre for å redusere klimautslipp?

Det er på dette spørsmålet 3 hovedtendenser som går igjen. De er en stor overvekt av svar hvor en peker på en satsing på **klimavennlig samferdsel** som et hovedgrep. I dette ligger det både økt satsing på gang- og sykkelveier, bedre bussforbindelser, økt jernbanetilbud og påkobling på T-banen. Det er også mange som adresserer RV4 og en ny motorvei. På dette siste punktet er det både de som mener at en utbygging RV4 vil være et gode for miljøet og de som mener det vil gjøre det verre. Utbygging av ladepunkter og tilrettelegging for nullutslippstransport blir også hyppig nevnt.

Avfallshåndtering og åpningstider/kostnader forbundet med ROAF er det også mange innspill knyttet til. Lengre åpningstider og lavere kostnader nevnes hyppig. Men det er også mange som peker på kildesortering generelt, og en økt tilrettelegging for dette som viktig.

Å **ikke bygge ned** skog, naturverdier og dyrket mark er også en tydelig tendens. Her er det også flere som tar til ordet for å ikke bygge ut mer i Nittedal i det hele tatt – og peker på det som et viktig bidrag til å redusere klimautslipp.

I tillegg til disse tre er det en del innspill knyttet til klimasmart utbygging og effektiv og miljøvennlig drift i det offentlige.

Det er viktig å poengtere at det på dette spørsmålet er en stor andel som er usikre eller ikke har forslag. Det er også relativt mange som ikke har svart på dette spørsmålet.